

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
PODNIKOVĽHOSPODÁRSKA FAKULTA
SO SÍDLOM V KOŠICIACH**

Evidenčné číslo: 107003/B/2022/36122163470500868

**DOPADY PANDÉMIE COVID-19 NA
ZDAŇOVANIE PRÍJMOV FYZICKÝCH OSÔB
V SLOVENSKEJ REPUBLIKE**

Bakalárska práca

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
PODNIKOVHOHOSPODÁRSKA FAKULTA
SO SÍDLOM V KOŠICIACH**

**DOPADY PANDÉMIE COVID-19 NA
ZDAŇOVANIE PRÍJMOV FYZICKÝCH OSÔB
V SLOVENSKEJ REPUBLIKE**

Bakalárska práca

Študijný program: ekonomika a manažment podniku
Študijný odbor: ekonómia a manažment
Školiace pracovisko: Katedra finančného riadenia podniku
Vedúci záverečnej práce: doc. Ing. Jana Simonidesová, PhD.

Košice 2022

Elena Halčíšáková

Zadanie záverečnej práce (vo vytlačenej verzii nahradit' stranou z AIS-u).

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracovala samostatne a že som uviedla všetku použitú literatúru.

Dátum:

.....

(podpis študenta)

Pod'akovanie

Vyjadrujem svoje pod'akovanie vedúcej bakalárskej práce doc. Ing. Jane Simonidesovej, PhD. za poskytnutú pomoc a podporu prostredníctvom odborného vedenia, odporúčaní a cenných rád pri písaní bakalárskej práce.

ABSTRAKT

HALČIŠÁKOVÁ, Elena: Dopady pandémie COVID-19 na zdaňovanie príjmov fyzických osôb v Slovenskej republike – Ekonomická univerzita v Bratislave. Podnikovohospodárska fakulta so sídlom v Košiciach; Katedra finančného riadenia podniku. – Vedúci záverečnej práce: doc. Ing. Jana Simonidesová, PhD.. – Košice: PHF EU, 2022, počet strán 52.

Cieľom záverečnej práce je analýza zdaňovania príjmov konkrétnej fyzickej osoby v kontexte platnej daňovej legislatívy s poukázaním na problémy a riziká fyzických osôb súvisiacich so zdaňovaním príjmov a dopadmi pandémie COVID-19 s následným návrhom možných riešení v danej oblasti u vybraného subjektu. Práca je rozdelená do piatich kapitol. Obsahuje jeden obrázok, tri grafy a osemnásť tabuliek. Prvá kapitola je venovaná: riešeniu súčasného stavu danej problematiky, prostredníctvom vybranej literatúry od viacerých autorov. Zaoberá sa daňovou sústavou Slovenskej republiky a zároveň charakterizuje daň a jej funkcie. Hlavnou časťou je zdaňovanie príjmov fyzických osôb a jej prvky ako subjekt dane, predmet dane, základ dane, a sadzba dane. V ďalšej časti sa charakterizuje hlavný cieľ bakalárskej práce, čiastkové ciele potrebné na splnenie tohto cieľa a zvolenú metodiku práce a metódy skúmania. Záverečná kapitola sa zaoberá charakteristikou vybraného subjektu, analýzou zdaňovania príjmov a analýzou dopadov pandémie na zdaňovanie príjmov pomocou komparácie ukazovateľov a vertikálnej a horizontálnej analýzy v jednotlivých rokoch. Výsledkom riešenia danej problematiky je prehľad výsledkov z nami realizovaných analýz a návrhy riešenia možných vzniknutých problémov.

Kľúčové slová:

daň z príjmov, fyzická osoba, základ dane, sadzba dane, daňovník

ABSTRACT

HALČIŠÁKOVÁ, Elena: Impacts of the COVID-19 pandemic on personal income taxation in the Slovak Republic – University of Economics in Bratislava. Faculty of Business Economics with seat in Košice; Department of financial management. – Supervisor: doc. Ing. Jana Simonidesová, PhD. – Košice: PHF EU, 2022, pages 52.

The aim of the final bachelor thesis is to analyze the income taxation of a particular individual in the context of current tax legislation with reference to the problems and risks of individuals related to income taxation and the effects of the COVID-19 pandemic with subsequent proposals for possible solutions in the area. The work is divided into five chapters. It contains one picture, three graphs and eighteen tables. The first chapter is devoted to solving the current state of the issue, through selected literature from several authors. It deals with the tax system of the Slovak Republic and also characterizes the tax and its functions. The main part is the taxation of personal income and its elements such as the tax subject, the subject of the tax, the tax base, and the tax rate. The next part characterizes the main goal of the bachelor thesis, the partial goals needed to meet this goal and the chosen methodology and research methods. The final chapter deals with the characteristics of the selected entity, the analysis of income taxation and the analysis of the effects of the pandemic on income taxation by comparing indicators and vertical and horizontal analysis in individual years. The result of solving the problem is an overview of the results of our analyzes and proposals for solving possible problems.

Key words:

income tax, natural person, tax base, tax rate, taxpayer

OBSAH

Úvod	10
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí.....	11
1.1 Daňová sústava	11
1.2 Definícia dane	12
1.3 Funkcie dane	13
1.4 Daň z príjmov fyzických osôb.....	14
1.4.1 Subjekt dane.....	15
1.4.2 Predmet dane.....	16
1.4.3 Základ dane	19
1.4.4 Sadzba dane	20
1.5 Zdaňovanie príjmov fyzických osôb.....	20
1.5.1 Nezdaniateľné časti základu dane.....	21
1.5.2 Daňový bonus	22
1.5.3 Preddavky na daň.....	22
1.5.4 Vyberanie a platenie daní.....	23
1.5.5 Oslobodenie od dane.....	24
1.6 Odvodové zaťaženie.....	24
1.6.1 Sociálne poistenie	24
1.6.2 Zdravotné poistenie.....	25
1.7 Súčasná daňová legislatíva	26
1.7.1 COVID-19	26
1.7.2 Dopady pandémie	26
2 Cieľ práce	29
3 Metodika práce a metódy skúmania	30
3.1 Metodika práce.....	30
3.2 Metódy skúmania.....	30
4 Výsledky práce	32
4.1 Charakteristika vybraného subjektu.....	32
4.2 Analýza zdaňovania príjmov fyzickej osoby	34
4.2.1 Účtovné obdobie 2018	35
4.2.2 Účtovné obdobie 2019	37
4.2.3 Účtovné obdobie 2020	39
4.3 Analýza dopadov pandémie na zdaňovanie príjmov.....	41
5 Diskusia.....	46

5.1	<i>Zhrnutie analyzovaných výsledkov .....</i>	46
5.2	<i>Návrhy riešení pre konkrétny podnikateľský subjekt .....</i>	48
	Záver	50
	Bibliografické zdroje	51

Zoznam ilustrácií a zoznam tabuliek

Obr. 1 Rozdelenie daňovníkov sane z príjmov fyzických osôb	15
Tab. 1 Daňová sústava Slovenskej republiky	12
Tab. 2 Príjmy z podnikania.....	17
Tab. 3 Príjmy z inej samostatnej zárobkovej činnosti	18
Tab. 4 Príjmy z prenájmu	18
Tab. 5 Daňové sadzby pre fyzické osoby v roku 2021	20
Tab. 6 NČZD na daňovníka.....	21
Tab. 7 NZČD na partnera	21
Tab. 8 Preddavky na daň.....	23
Tab. 9 Zhrnutie príjmov a výdavkov v roku 2018.....	36
Tab. 10 Výpočet daňovej povinnosti 2018	36
Tab. 11 Zhrnutie príjmov a výdavkov v roku 2019	38
Tab. 12 Výpočet daňovej povinnosti 2019	39
Tab. 13 Zhrnutie príjmov a výdavkov v roku 2020	40
Tab. 14 Výpočet daňovej povinnosti 2020	41
Tab. 15 Vertikálna analýza	44
Tab. 16 Horizontálna analýza	45
Tab. 17 Zhrnutie výsledkov za účtovné obdobia.....	46
Tab. 18 Výška nákladov v období troch rokov.....	47
Graf 1 Percentuálny podiel vyrábaných produktov	33
Graf 2 Príjmy a výdavky za obdobie 2018 – 2020	42
Graf 3 Výška daňovej povinnosti	42

Úvod

Slovo dane vzbudzuje v každom človeku niečo iné. Dalo by sa povedať, že rozdeľuje spoločnosť na dve skupiny. Jednou z nich je taká skupina, ktorá berie dane z každého pohľadu ako negatívnu časť ich života a naopak tá druhá skupina, považuje daň za nevyhnutnú zložku pri správnom fungovaní štátu. Aj jedna aj druhá skupina má pravdu, v niečom majú dane negatívny vplyv na náš život, a v inom ich nevyhnutne potrebujeme.

Hlavným cieľom záverečnej bakalárskej práce je analýza zdaňovania príjmov konkrétnej fyzickej osoby v kontexte platnej daňovej legislatívy s poukázaním na problémy a riziká fyzických osôb súvisiacich so zdaňovaním príjmov a dopadmi pandémie COVID-19 s následným návrhom možných riešení v danej oblasti u vybraného subjektu.

Teoretická časť tejto práce spracováva súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí. Zaoberáme sa vznikom a obsahom daňovej sústavy Slovenskej republiky a zároveň si definujeme, čo je to daň a aké sú jej funkcie. V hlavnej časti tejto kapitoly sa venujeme teoretickému vymedzeniu vývoja dane z príjmov fyzických osôb a jej prvkov, ako subjekt dane, predmet dane, základ dane a sadzba dane. Zdaňovanie príjmov fyzických osôb pozostáva z priamej formy zdaňovania, kde nám výšku dane ovplyvňujú nezdaniteľné časti základu dane, daňový bonus a preddavky na daň. V kapitole si charakterizujeme aj odvodové zaťaženie do sociálnej a zdravotnej poisťovne. Záver prvej kapitoly patrí celosvetovej pandémie COVID-19, jej vplyvom a dopadom na podnikateľský život.

V úvodných stranách praktickej časti popisujeme charakteristiku vybraného subjektu podnikateľa XYZ, ktorý sa zaoberá remeselnou činnosťou stolárstvo a opisujeme jeho podnikateľskú činnosť. Zaoberáme sa tým, aké produkty ponúka svojim zákazníkom, akých má odberateľov a konkurenciu na trhu. Štvrtá kapitola je ďalej rozdelená na analýzu zdaňovania príjmov fyzickej osoby a analýzu dopadov pandémie na zdaňovanie príjmov. Analýzy vykonávame v rozmedzí troch účtovných období od roku 2018 – 2020. V analýze sa venujeme komparácii ukazovateľov v jednotlivých rokoch zdaňovania príjmov a vertikálnej a horizontálnej analýze, kde poukážeme na možné problémy a riziká súvisiace s dopadom pandémie.

Posledná kapitola spracováva zhrnutie a vyhotovenie dosiahnutých výsledkov z analýz v predchádzajúcej kapitole. V závere sa venujeme odporúčaným návrhom na riešenie vzniknutých problémov súvisiacich so zdaňovaním príjmov u podnikateľa XYZ.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

V minulosti jediný príjem panovníkov a kráľov boli dane. Je pravdou, že dane boli súčasťou každého národu, už v etape budovania prvotných štátov a veľa dôležitých prevratných udalostí vzniklo alebo bolo spojených s platením dani.

V súčasnosti dane zabezpečujú financie potrebné k prežitiu štátu. Proces vývoja dani je v neustálom procese zlepšovania a vytvárania nových reforiem. Aj keď na celom svete je množstvo rozdielnych daňových systémov a spôsobov ich aplikovania, jednu vec majú spoločnú, nepriaznivo pôsobia na príjem, ktorý vlastníme.

Dane predstavujú určitú hranicu uprostred celej spoločnosti a osobnou oblasťou. Vplývajú najmä na verejný rozpočet ale aj priamo na fyzické či právnické osoby. V kapitole sa zaoberáme teoretickým vymedzením dane, jej funkcií, daniam z príjmu fyzických osôb a zdaňovaniu týchto príjmov.

1.1 Daňová sústava

Medzi základne podsystémy daňového systému patrí daňová teória, daňová politika, daňová legislatíva, daňová správa a kontrola a nakoniec daňová sústava. Táto sústava je jednou z najdôležitejších subsystémov. Daňová sústava predstavuje zbierku presne určených daní, ktoré platia v konkrétnej krajine a v konkrétnom kalendárnom období. Charakteristickým znakom, ktorý je spájaný s vyspelou trhovou ekonomikou daňovej sústavy je prelínanie priamych a nepriamych daní a zdaňovanie príjmov, majetku a spotreby.

V skutočnosti existujú daňové nástroje, ktoré vytvárajú odlišnosť každej daňovej sústavy od tej druhej. Je to napríklad výška sadzby, zľavy, oslobodenia a dátum splatnosti dane. Ide o suverenitu konkrétnej krajiny, kedy si štát určí také dane, aké budú schopné splácať všetky subjekty. Daňová sústava na Slovensku vznikla prvou daňovou reformou 1.1.1993. (Lénártová, 2015)

Slovensko patrí k členským štátom Európskej Únie od 1.5.2004. Zároveň patrí aj k medzinárodnej ekonomickej skupine a preto vzniká určitá spojitosť medzi štátmi a jednoduchší pohyb daňových aktivít, čím sa preukazuje úsilie o daňovú aproximáciu a o daňovú harmonizáciu. Aproximácia sa v tomto prípade týka hlavne priamych daní a ide o priblíženie určitých krokov v danej oblasti v EÚ. Na druhej strane proces harmonizácie sa

uplatňuje pri nepriamych daniach, čo predstavuje spojenie daňových sústav krajín s dodržiavaním určitým podmienok. (Schultzová a kol., 2011)

Tab. 1 Daňová sústava Slovenskej republiky

Priame dane	Nepriame dane	Miestne dane
Daň z príjmov FO	Daň z pridanej hodnoty	Daň z nehnuteľností
Daň z príjmov PO	Spotrebné dane	Daň za psa
	Daň z vína	Daň za užívanie verejného priestranstva
	Daň z liehu	Daň za ubytovanie
	Daň z tabakových výrobkov	Daň za predajné automaty
	Daň z piva	Daň za nevýherné hracie prístroje
	Daň z minerálnych olejov	Daň za vjazd motorového vozidla do hist. časti mesta
	Daň z elektriny, uhlia zemného plynu	Daň za jadrové zariadenie
		Daň z motorových vozidiel

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa (Simonidesová – Feranecová, 2017)

1.2 Definícia dane

Dane sú spoločníkom populácie už v začiatkoch budovania štátnych útvarov. V dnešnej dobe si fungujúci život bez dani nevieme ani predstaviť, pretože predstavujú veľkú časť denného života takmer všetkých jednotlivcov v ekonomickom sektore. Ide o druh, ktorému sa venuje veľa rôznych vedeckých oblastí, kvôli čomu zároveň môžeme dane považovať za intenzívne pozorované v daňovej praxi. (Lénártová, 2015)

„Daň je povinná platba, ktorá sa odvádza do štátneho rozpočtu priamo alebo nepriamo. Daň je uvalená na dôchodky fyzických a právnických osôb, na mzdy, na spotrebné tovary a mnohé ďalšie položky. Daň je povinná, zákonom určená, neekvivalentná, spravídla sa opakujúca platba, ktorú daňové subjekty odvádzajú štátu v určenej výške a v stanovenom termíne.“ (Simonidesová – Feranecová, 2017, s.9)

Daň môžeme charakterizovať aj ako neúčelovú platbu, čo znamená, že nemá presne vymedzený účel vyberania, také príjmy predstavujú jednu z častí celkového rozpočtu, ktorý finančne podporuje odlišné statky. V tomto prípade, môže byť vybraná daň použitá na finančnú podporu školstva, zdravotníctva alebo vyplatenie miezd pracovníkom verejnej správy. Nenávratnosťou dane rozumieme, že výška medzi zaplatenou daňou a osohom z

verejných statkov, nie je rovnocenná. Plateľ dane, za takúto platbu nemá právo žiadať protislužbu od štátu. (Huňady – Ištók, 2020)

Každý plateľ dani, ich považuje za nedobrovoľnú platbu, ktorá je nútená a predstavuje nutné zlo. Ani z hľadiska štátu, vyberanie dani nepredstavuje povinnosť, ktorá by im prinášala radosť. Štát, nemôže nechať platenie daní na dobrovoľnej báze, preto existuje pár nátlakových metód, ktorými sú v demokratickom štáte zákony. Zákony predstavujú pravidlá na základe, ktorých je presne stanovené podľa akých noriem sú vyberané a stanovené dane. V zákone, ktorý sa zaoberá daňami, je jasne vymedzené, pre koho platí povinnosť odvádzať daň, a z čoho je taká daň vypočítaná, a akým spôsobom sa daň platí. (Lénártová, 2015)

„Daň je platba do štátnej pokladnice, pretože daňové platby plynú podľa rozpočtovo-daňového určenia do konkrétneho verejného rozpočtu, ktorý je súčasťou rozpočtovej sústavy.“ (Lénártová, 2015, s. 44)

Ak sa pozrieme, čo predstavuje najdôležitejší príjem do rozpočtov Slovenskej republiky, sú to jednoznačne dane. V posledných rokoch zhruba 90 % štátneho rozpočtu predstavovali príjmy dani na celkových príjmoch. Príjmom do verejného rozpočtu okrem dani, sú aj platby za skutočné služby poskytované verejným sektorom. Veľmi špeciálnym príjmom sú clá, ktoré nariaďujú uskutočniť povinnú platbu pri prechode tovaru cez hranice.

1.3 Funkcie dane

Dane v minulosti boli a v súčasnosti sú z hľadiska finančnej podpory štátu najvýznamnejším zdrojom. V priebehu času sa dane vyvíjali a získali odlišné formy, predstavy a funkcie v ekonomike. Za hlavné ciele verejných financií, považujeme tri funkcie, a to alokačnú, distribučnú a stabilizačnú. Každá funkcia je iná a zároveň majú aj niečo spoločné, čo v praxi ich pri používaní od seba neoddeľuje. Viacerí teoretickí predstavitelia tvrdia, že funkcie štátu sú rovnaké ako funkcie zdanenia. Ide o tieto funkcie dane:

- *Alokačná funkcia* – zaoberá sa procesom zaistenia a problematikou umiestnenia výdavkov a najvýhodnejšieho rozčlenenia medzi verejnou a súkromnou spotrebou. Veľké množstvo financií je potrebných na zabezpečenie verejných financií štátom. V tomto prípade sú dane využívané ako hlavný zdroj financovania. (Lénártová, 2015) Hlavné uplatnenie má vtedy keď, sa trh prejavuje neefektívnosťou v alokáciu

zdrojov. Funkcia alokácie vyjadruje vloženie finančných prostriedkov tam, kam ich je nedostatok, alebo naopak ich odoberá tam, kde ich je nadbytok. (Kubátová, 2015)

- *Distribučná funkcia* – rieši úplný postup rozčlenenia majetku. Ide o rozdelenie hrubého domáceho produktu. Hlavnou úlohou tejto funkcie je zaistenie príjmov štátneho rozpočtu, objektívne rozčleniť zisk a kapitál medzi obyvateľov a zamedziť duplicitnému zdaneniu. To znamená, že sa snaží o znemožnenie dvojitého zdanenia toho istého príjmu vo vnútrozemí. (Lénártová, 2015)
- *Stabilizačná funkcia* – je v poradí treťou funkciou dane. Charakteristická je v tom, že má vplyv na makroekonomický výkon ekonomiky. K dosiahnutiu cieľov je nutne potrebné zasahovanie štátu. K týmto cieľom patrí znižovanie účinku periodického vývinu ekonomiky, vedecké zisťovanie poznatkov o inflácii v súvislosti k nepriamym daniam a ziskom, zapôsobenie na spotrebu, ponuku a dopyt. (Simonidesová - Feranecová, 2017)

1.4 Daň z príjmov fyzických osôb

Daň z príjmov fyzických osôb sa prvýkrát objavila už počas Napoleonových vojen, k ich financovaniu v roku 1799 v Spojenom kráľovstve. Po čase došlo k zrušeniu dane a znova bola obnovená až v 20. storočí v hospodársky vyspelých štátoch. Celosvetovo predstavuje najrozšírenejšiu daň a využíva ju množstvo rozvinutých krajín. Príjmy z tejto dane v členských krajinách Európskej Únie predstavujú zhruba 24 % z celkových daňových príjmov. Daň z príjmov FO na Slovensku má podiel iba 10 % z celkových príjmov. V rámci EÚ nedošlo a ani v budúcnosti nedôjde k harmonizácii dane. (Huňady – Ištók, 2020)

Zdaňovanie príjmov v Slovenskej republike vplyvom zmien spoločenských a ekonomických väzieb od roku 1989 prešlo dôležitou transformáciou. V rokoch 1993 – 2003 boli zavedené progresívne kľzavé sadzby dane od 15 % do 42 %, ktoré predstavovali vyššie zdaňovanie príjmov, hlavne pri podnikateľskej činnosti FO. Výrazná zmena nastala zavedením rovnej dane 19 % prijatím zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov s účinnosťou od 1. januára 2004. V súčasnosti je platná progresívna daň. (Sedliačiková, 2011)

Najlepšou daňou na dosiahnutie daňovej spravodlivosti vo vyššej miere je daň z príjmov fyzických osôb, pretože berie do úvahy požiadavky na poskytnutie a zvýhodnenie sociálnych úľav. Výhodu progresívnej sadzby predstavuje zhoda v jej výške a vo finančnej

spôsobilosti daňovníka. Predstavuje to existenciu príjmu a zároveň aj zdroja, ktorý slúži na vyrovnanie dane. (Huňady – Ištók, 2020).

Hlavné poslanstvo dane z príjmov je zadovážiť prísun financií do verejného rozpočtu a zúčastňovať sa na realizácii funkcií štátu. (Schultzová a kol. 2011)

V každej rozvinutej ekonomike je zdaňovanie príjmov na dôležitom mieste. Zdaňovanie príjmov fyzických osôb predstavuje opätovné rozdelenie príjmov od sociálne najsilnejších platcov k menej sociálnym. (Simonidesová - Feranecová, 2017)

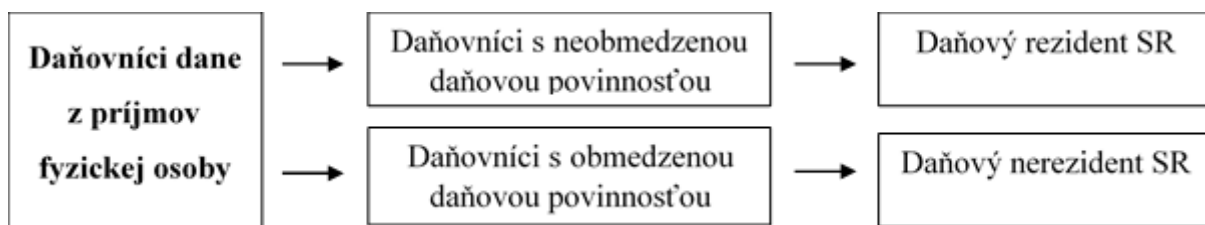
1.4.1 Subjekt dane

Fyzická osoba je osoba, ktorá dosiahla právnu subjektivitu, čo znamená, že osoba je schopná plniť si svoje práva a povinnosti. Plná právna subjektivita je po dosiahnutí veku 18 rokov. Za fyzickú osobu považujeme občana, ktorý reprezentuje sám seba, ale zároveň môže ísť aj o podnikateľský subjekt. (Huňady – Ištók, 2020)

Burák (2016, s. 99) uvádza, že „Podnikateľským subjektom – fyzickou osobou môže byť:

- osoba, ktorá podniká na základe živnostenského oprávnenia,
- osoba, ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu a je zapísaná do evidencie podľa osobitného predpisu (samostatne hospodáriaci roľníci),
- osoba, ktorá podniká na základe iného ako živnostenského oprávnenia – podniká na základe osobitných predpisov.“

Ak daňovník disponuje príjmom zo zahraničnej krajiny, v takom prípade je podstatné presne stanoviť štátnu príslušnosť subjektu. Z toho vyplýva nutnosť rozoznať dvoch rôznych daňovníkov. (Huňady – Ištók, 2020)

Obr. 1 Rozdelenie daňovníkov dane z príjmov fyzických osôb

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Schultzová a kol. 2011

Výnos, ktorý daňovník nadobudol zo zdroja nachádzajúceho sa na Slovensku a v zahraničí, predstavuje predmet dane pre daňového rezidenta s neobmedzenou daňovou povinnosťou. Ide o fyzickú osobu, ktorá sa na území Slovenskej republiky zdržiava aspoň 183 dní v kalendárnom roku alebo tu má trvalé bydlisko.

Pre nerezidenta je príjem nadobudnutý zo zdroja v SR predmetom dane. Daňovník nemá trvalý pobyt ani sa nezdržiava 183 dní v roku na Slovensku oproti daňovému rezidentovi. (Simonidesová - Feranecová, 2017)

1.4.2 Predmet dane

Predmetom dane je príjem, ktorý je zdaniteľný a zároveň nie je oslobodený od dane. Ide o príjmy, ktoré daňovník nadobudol rôznymi spôsobmi alebo s nakladaním majetku, z ktorých získa výnos. Predmetom dane môže byť aj finančné zvýhodnenie, bezúroková pôžička alebo pôžička s nižším úrokom a dar, ktorý súvisí s príjmami z podnikania. Taktiež, môže ísť aj o nepenažný príjem, používanie motorového vozidla na služobné aj súkromné účely. (Huňady – Ištók, 2020)

Všetky peňažné a nepenažné príjmy, ktoré zákon č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov rozdeľuje do štyroch skupín sú predmetom dane. Ide o:

- „ § 5 príjmy zo závislej činnosti,
- § 6 príjmy z podnikania, z inej samostatnej zárobkovej činnosti, z prenájmu a z použitia diela a umeleckého výkonu,
- § 7 príjmy z kapitálového majetku,
- § 8 ostatné príjmy.“

Podľa § 3 ods.2 zák. č. 595/2003 Z.z.: „Predmetom dane nie je

- a) prijatá náhrada oprávnenej osoby podľa osobitných predpisov, príjem získaný vydaním, darovaním alebo dedením nehnuteľnosti, bytu, nebytového priestoru alebo ich častí (ďalej len „nehnuteľnosť“) alebo hnutelnej veci, práva alebo inej majetkovej hodnoty okrem príjmu z neho plynúceho a okrem darov poskytnutých v súvislosti s výkonom činnosti podľa § 5 alebo § 6 a darov, ktoré boli poskytnuté poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti od držiteľa,
- b) úver a pôžička,

- c) daň z pridanej hodnoty uplatnená v cene tovaru alebo služby, ak ide o platiteľa tejto dane,
- d) príjem plynúci z dôvodu nadobudnutia nových akcií a podielov ako aj príjem plynúci z dôvodu ich výmeny pri zrušení daňovníka bez likvidácie, a to aj vtedy, ak súčasťou splynutia, zlúčenia alebo rozdelenia spoločnosti je aj majetok spoločnosti so sídlom v členských štátoch Európskej únie.“

Príjmy zo závislej činnosti – predstavujú dôležitý a stály príjem štátneho rozpočtu. Závislá činnosť je realizovaná podľa vyplácania za danú činnosť. Medzi príjmy zo závislej činnosti patria: „*príjmy zo súčasného alebo z predchádzajúceho pracovno-právneho vzťahu, príjmy spoločníkov, konateľov, likvidátorov, príjmy ústavných činiteľov a poslancov Európskeho parlamentu, odmeny za výkon funkcie, príjmy plynúce zamestnancovi v súvislosti s jeho závislou činnosťou od iného platiteľa ako je jeho zamestnávateľ, ostatné príjmy.*“ (Burák, 2016, s.101) K príjmom zo závislej činnosti nezaraďujeme cestovné náhrady, ktoré sú vo vzájomnom vzťahu so závislou činnosťou do úrovne vzniknutého práva na základe osobitných predpisov, ochranné prostriedky, preddavok od zamestnávateľa, výška sumy na zaplatenie nákladov zamestnanca, výška hodnoty rôznych pobytov za účelom rekreácie a kompenzácia za použitie vlastných prostriedkov pri výkone práce. (Sedliačiková, 2011)

Príjmy z podnikania, z inej samostatnej zárobkovej činnosti, z prenájmu a z použitia diela a umeleckého výkonu – patria do veľmi významnej skupiny príjmov, ktoré sa delia na tri podskupiny. Definícia podnikania podľa Buráka (2016, s. 102) znie: „*podnikanie je každá činnosť, z ktorej sa dosahuje príjem a ktorá zahŕňa činnosť výrobcov, obchodníkov a poskytovateľov služieb vrátane ťažobnej, stavebnej a poľnohospodárskej činnosti a činnosť vykonávaná ako slobodné povolanie podľa osobitných predpisov vrátane duševnej, tvorivej a športovej činnosti.*“

Tab. 2 Príjmy z podnikania

Príjmy z podnikania podľa § 6 ods.1 zák. č. 595/2003 Z.z.
<ul style="list-style-type: none"> • príjmy z poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva, • príjmy zo živnosti, • príjmy z podnikania vykonávaného podľa osobitných predpisov, • príjmy spoločníkov v. o. s. a komplementárov k.s.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Zákona o dani z príjmov č. 595/2003 Z.z

Tab. 3 Príjmy z inej samostatnej zárobkovej činnosti

Príjmy z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa § 6 ods.2 zák. č. 595/2003 Z.z
<ul style="list-style-type: none">
• z vytvorenia diela a z podania umeleckého výkonu a z vytvorenia alebo zhotovenia iného predmetu duševného vlastníctva,
• z činností, ktoré nie sú živnosťou ani podnikaním,
• znalcov a tlmočníkov za činnosť podľa osobitného predpisu,
• z činností sprostredkovateľov podľa osobitných predpisov, ktoré nie sú živnosťou,
• príjmy z činnosti športovca alebo športového odborníka

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Zákona o dani z príjmov č. 595/2003 Z.z

Tab. 4 Príjmy z prenájmu

Príjmy z prenájmu podľa § 6 ods. 3 zák. č. 595/2003 Z.z.
<ul style="list-style-type: none">
• príjmy z prenájmu nehnuteľností
• príjmy z prenájmu hnutel'nych vecí, ako súčasť nehnuteľnosti

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Zákona o dani z príjmov č. 595/2003 Z.z

Príjmom fyzickej osoby môže byť aj hodnota za použitie diela a umeleckého výkonu, ktoré sa vyplácajú na základe osobitného predpisu. Súčasťou príjmov z podnikania a inej SZČ predstavujú aj pripísané úroky na podnikateľskom účte, príjem z predaja podniku, výška sumy odpusteného dlhu a príjem z obchodného majetku platiteľa.

Príjmy z kapitálového majetku – predstavujú tretiu skupinu príjmov, ktorá sa zaoberá príjmami z vlastných kapitálových majetkov daňovníka. V tomto prípade sa príjmy, ktoré pochádzajú z územia Slovenskej republiky sú zdaňované vyberanou zrážkou rovno pri základe príjmu. Výnos, získaný investovaním do produktov finančného trhu je predmetom dane. Za príjem z kapitálového majetku považujeme úroky z rôznych kapitálov, ako cenné papiere, výhry, vkladné knižky a účtov, peňažná hodnota z DDS, zisk z podielových listov, zmeniek a dlhopisov. (Huňady – Ištók, 2020)

Ostatné príjmy – sú také príjmy, ktoré sa nezaraďujú do predošlých príjmov fyzických osôb. Ide hlavne o výnosy získané inak než podnikaním, preto tieto príjmy dostali titul aj občasný, jednorazový, mimoriadne. Sú to napríklad príjmy z prevodu nehnuteľnosti, opcí a cenných papierov, zisk z predaja hnutel'nych prostriedkov, výhry a dedičstvo. Presné vymedzenie ostatných príjmov je v zákone o dani z príjmov. (Schultzová a kol. 2011)

1.4.3 Základ dane

Podľa § 4 ods.1 zák. č. 595/2003 Z.z.: „Základ dane je:

- a) *súčet čiastkového základu dane z príjmov podľa § 5, ktorý sa zníži o nezdaniteľné časti základu dane alebo ich časti, a čiastkových základov dane z príjmov podľa § 6 ods. 3 a 4 a § 8,*
- b) *čiastkový základ dane z príjmov podľa § 6 ods. 1 a 2, ktorý sa zníži o nezdaniteľné časti základu dane alebo ich časti.“*

Hlavná podstata spočíva v tom, že spoločným základom dane z príjmov je súhrn čiastkových základov dane, ide o príjem zo závislej činnosti, príjem z podnikania, príjem z inej samostatnej zárobkovej činnosti a z prenájmu, príjem z kapitálového majetku a príjem z ostatných príjmov. (Burák, 2016)

Čiastkový základ dane z príjmov zo závislej činnosti si daňovník vypočíta ako zhrnutie všetkých dosiahnutých príjmy z tejto činnosti od jedného alebo viacerých zamestnávateľov. Tieto výnosy predstavujú hrubé príjmy, ktoré sa znížia o sumu do sociálnej a zdravotnej poisťovne o 13,4 %. (Simonidesová - Feranecová, 2017)

Čiastkový základ dane z príjmov z podnikania, z inej samostatnej zárobkovej činnosti a z prenájmu sa vypočíta ako rozdiel medzi príjmami a výdavkami. Rovnako sa vypočíta základ dane, ak daňovník disponuje príjmom z majetku v bezpodielovom spoluvlastníctve s manželkou. Všetky tieto príjmy v paragrafe 6 sa delia na aktívne a pasívne príjmy. V prípade výpočtu dane aktívnych príjmov si daňovník ako neplatiteľ DPH môže zvoliť z dvoch variantov výdavkov. Prvé sú preukázateľné – skutočné výdavky a druhé sú paušálne výdavky, ktoré sú obmedzené v uplatňovaní len do výšky 60 % z daných príjmov a zároveň do sumy 20 000 € ročne.

Osobitný základ dane zo zisku z kapitálových majetkov sa uvádza samostatne od spoločného základu dane. Daňová povinnosť daňovníka predstavuje 19 % sadzbu z príjmu kapitálového majetku. Takýto príjem sa už neprisuduje do základu dane ani do daňového priznania. Na druhú stranu má platca aj možnosť uviesť výnos do daňového priznania, ale zrážková daň je rovná preddavku na daň. V prípade vyššej sumy zrazenej dane ako vypočítanej dane má platca právo na vrátenie zvyšnej dane. (Huňady – Ištók, 2020)

V poslednom čiastkovom základe dane z ostatných príjmov sú obsahom príjmy z občasnej poľnohospodárskej produkcie, ktorých suma sa zníži o hodnotu skutočných

výdavkov alebo paušálnych výdavkov do výšky 25 % maximálne 5 040 € ročne. Základ dane príjmov podľa § 8 ods.1 písm. b) až e) zák. č. 595/2003 Z.z. sa zníži o kúpnu cenu týchto vecí. (Simonidesová - Feranecová, 2017)

1.4.4 Sadzba dane

Sadzba dane sa stanovuje po vypočítaní základu dane. V minulosti, a to v rokoch 2004 až 2012 bola stanovená jedna sadzba na zdaňovanie príjmov fyzických osôb vo výške 19 %. V roku 2020 bola prijatá nová sadzba pre príjmy z podnikania a inej SZČ, a to 15%. V súčasnosti platí progresívna sadzba dane. (Mihál, 2020)

Základná sadzba predstavuje 19 % ak základ dane nie je vyšší ako 37 981,34 € a 25 % ak základ dane dosahuje sumu vyššiu ako 37 981,34 €. Suma 37 981,34 € predstavuje 176,8 – násobok životného minima. (Huňady – Ištók, 2020)

Ďalšie sadzby dane podľa § 15 zák. č. 595/2003 Z.z. sú:

Tab. 5 Daňové sadzby pre fyzické osoby v roku 2021

Kritérium	Sadzba dane
Zdaniteľný príjem neprevyšuje sumu 49 790 €	15%
Zdaniteľný príjem prevyšuje sumu 49 790 €	19 % ak základ dane $\leq$ 37 981,94 € 25 % ak základ dane $>$ 37 981,94 €
Osobitný základ dane z kapitálového majetku	15%
Osobitný základ dane z podielu na dividende zo zmluvného štátu	7%
Osobitný základ dane z podielu na zisku z nezmluvného štátu	35%

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Zákona o dani z príjmov č. 595/2003 Z.z

1.5 Zdaňovanie príjmov fyzických osôb

Pri zdaňovaní príjmov sa využíva priama forma zdaňovania. Z konkrétnej sumy daňovníka sa znižujú prostriedky nevyhnutné na uspokojovanie vlastných potrieb a potrieb rodinných príslušníkov. Zdaňovanie príjmov fyzických osôb predstavuje jednu z najviac používaných daní. Na výšku daňovej povinnosti vplývajú aj ďalšie prvky, ktoré sa v priebehu rokov stále menili. Ide napríklad o nezdaniteľnú časť základu dane, daňový bonus

a preddavky na daň. Veľký význam má aj oslobodenie od dane z rôznych príjmov. Tieto všetky náležitosti si priblížime v tejto podkapitole.

1.5.1 Nezdaniiteľné časti základu dane

Nezdaniiteľnú časť základu dane si môže daňovník uplatniť na základe určitých podmienok. Jednou z tých podmienok, je, že túto časť si môže daňovník odpočítať len od aktívnych príjmov. Význam spočíva, v tom, že určitú čiastku základu dane nezdaníme a táto suma sa odčíta od základu dane pred jeho zdanením. Hlavným cieľom je nižšie zaťaženie daňovníkov s nízkymi príjmami. (Huňady – Ištók, 2020). Uplatniť si nezdaniteľnú časť základu dane má možnosť každý platiteľ, pričom čas, počas ktorého poberal príjmy podliehajúce zdaneniu je bezpredmetný. (Baštincová, 2014)

Podľa § 11, ods.2 zák. č. 595/2003 Z.z. sa vypočíta NČZD podľa výšky ZD v dvoch prípadoch:

Tab. 6 NČZD na daňovníka

$ZD \leq 92,80 * \check{Z}M$	$N\check{C}ZD = 21,00 * \check{Z}M$
$ZD > 92,80 * \check{Z}M$	$N\check{C}ZD = 44,20 * \check{Z}M - 1/4 ZD$

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Zákona o dani z príjmov č. 595/2003 Z.z

Okrem toho si daňovník, môže uplatniť aj NČZD na manžela alebo manželku. V tomto prípade sa suma znižuje o príjem partnera. Za vlastný príjem druhého z manželov považujeme hocijaký príjem okrem prémie, daňového bonusu, štipendia a sociálnej dávky. (Simonidesová - Feranecová, 2017)

Podľa § 11, ods.3 zák. č. 595/2003 Z.z. sa vypočíta NČZD na partnera podľa výšky ZD daňovníka:

Tab. 7 NZČD na partnera

ZD	Príjem partnera	NČZD
$< 176,8 * \check{Z}M$	$= 0 \text{ €}$ $< 19,2 * \check{Z}M$	$19,2 * \check{Z}M$ $19,2 * \check{Z}M - \text{príjem partnera}$
$> 176,8 * \check{Z}M$	$= 0 \text{ €}$ $> 0 \text{ €}$	$63,4 * \check{Z}M - 1/4 ZD \text{ daňovníka}$ $63,4 * \check{Z}M - 1/4 ZD \text{ daňovníka} - \text{príjem partnera}$

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Zákona o dani z príjmov č. 595/2003 Z.z

1.5.2 Daňový bonus

Nárok na daňový bonus vyživovaného dieťaťa bol zavedený do daňového systému SR v roku 2004. Daňový bonus znižuje daňovníkovi daň. Každým rokom sa tento bonus zvyšuje, v závislosti od zmeny sumy životného minima. (Schultzová a kol. 2011)

Za vyživované dieťa žijúce spolu v jednej domácnosti s daňovníkom sa považuje dieťa do ukončenia povinnej dochádzky a dieťa pokračujúce v štúdiu do veku 25 rokov.

Uplatniť si daňový bonus môže daňovník ak:

- v danom zdaňovacom období sú jeho príjmy zo závislej činnosti minimálne šesťnásobok minimálnej mzdy
- v danom zdaňovacom období sú jeho príjmy z podnikania, SZČ a prenájmu minimálne šesťnásobok minimálnej mzdy a zároveň nedosiahol stratu z daných činností. (Sedliačiková, 2011)

Podľa § 33 zákona č.595/2003 Z.z. o dani z príjmov sa v roku 2021 zmenila výška daňového bonusu oproti roku 2020 a zároveň aj v polovici roka sa rozčlenila. Suma mesačného daňového bonusu bola v prvom polroku pre dieťa do 6 rokov 46,22 € a dieťa, ktoré má viac ako 6 rokov 23,22 €. Zmena nastala od mesiaca júl, kde sa to rozdelilo nasledovne:

- dieťa do 6 rokov – 46,22 €
- dieťa, ktoré má viac ako 6 ale menej ako 15 rokov – 29,47 €
- dieťa, ktoré má viac ako 15 rokov – 23,22 €.

Daňový bonus si v prípade, že obaja rodičia spĺňajú podmienky na uplatnenie, môže uplatniť iba jeden z nich. Tento bonus sa môže uplatniť hneď od mesiaca narodenia dieťaťa. (Huňady – Ištók, 2020)

1.5.3 Preddavky na daň

Preddavky na daň z príjmov fyzických osôb vznikajú podľa výšky sumy poslednej známej daňovej povinnosti, ktorá sa vypočíta z ČZD z príjmov podľa § 6 ods.1 a 2, ktorý je znížený o daňovú stratu. Daňová povinnosť sa upravuje na základe daňového priznania o sumu zaplatených preddavkov na daň. (Schultzová a kol. 2011)

Podľa § 34 zák. č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov je výška preddavkov a ich splatnosť nasledovná:

Tab. 8 Preddavky na daň

PZDP	< 5 000 €	> 5 000 € ale < 16 600 €	> 16 600 €
Výška	neplatí	1/4 PZDP	1/12 PZDP
Splatnosť		štvrtročne	mesačne

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Zákona o dani z príjmov č. 595/2003 Z.z

1.5.4 Vyberanie a platenie daní

Na základe dosiahnutých príjmov z mnoho činnosti pre fyzické osoby sa stanoví základ dane a podľa toho typ daňového priznania. Dnes evidujeme dva typy, a to daňové priznanie typu A a daňové priznanie typu B. Rozhodnutie či podať alebo nepodať daňové priznanie závisí od výšky dosiahnutého príjmu. (Schultzová a kol. 2011)

Podľa portálu Finančné riaditeľstvo SR daňové priznanie podáva fyzická osoba, ktorej výnosy v roku 2021 boli vyššie než 2 255,72 €. Súčasťou týchto príjmov je akýkoľvek dosiahnutý príjem, zároveň aj príjem zo zahraničia, v prípade rezidenta Slovenskej republiky. Ak daňovník nedosiahol príjmy do požadovanej sumy, nie je povinný podať takéto priznanie, avšak ak vykazuje stratu, vtedy je taktiež povinný podať daňové priznanie. Daňové priznanie sa podáva na daňovom úrade za každé ukončené zdaňovacie obdobie do troch mesiacov, zväčša do 31.marca nasledujúceho roka. Od roku 2018 sa stalo povinnosťou podávať daňové priznanie elektronickou formou pre všetky fyzické osoby registrované pre daň z príjmov.

Daňové priznanie typu A si podáva fyzická osoba, ktorej príjmy podliehajú závislej činnosti. K týmto príjmom zaradíme plat, provízia a príjmy, ktoré sa pravidelne neopakujú. V prípade zamestnanca, ak mu zamestnávateľ preddavkovo zrážal daň z príjmov, nemusí podávať daňové priznanie, rovnako v prípade zdaňovania príjmov zrážkovou daňou.

Daňové priznanie typu B je povinný podať daňovník, ktorého príjmu pochádzajú z príjmov podľa § 5, § 6, § 7 a § 8 zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov. (Schultzová a kol. 2011)

1.5.5 Oslobodenie od dane

Súčasťou daňového systému sú aj príjmy oslobodené od dane, ktoré sa v priebehu rokov menili, dopĺňali. Podľa mnoho ekonómov aplikovanie oslobodenia od dane, spôsobuje chaos v daňovom systéme a neumožňuje využiť rovnaké pravidlá pri podnikaní. Oslobodenie od dane možno využiť v prípade splnenia podmienok. (Schultzová a kol. 2011)

Podľa § 9 zák. č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov existuje veľa prípadov, kedy je príjem oslobodený od dane. Také najčastejšie situácie sú, v prípade uplynutia 5 rokov od získania nehnuteľnosti a jej následného predaja, zároveň aj v prípade dedenia v priamom rade, príjmy z prenájmu a z príležitostných činností, predaja cenných papierov, prevodu opcií, prevodu podielu do výšky 500 €. Oslobodené sú aj výhry do hodnoty 350 €, podporné dávky zo zdravotného poistenia, nemocenský prídatok a štipendium.

1.6 Odvodové zaťaženie

Odvodové zaťaženie je ovplyvnené rôznymi činiteľmi, a to, či fyzická osoba začala podnikáť prvý rok, podniká popri zamestnaní, počas štúdia alebo podnikanie je jeho jediný zdroj príjmov. Daňovník si platí odvodové zaťaženie do zdravotnej a sociálnej poisťovne. Odvody sa každým rokom zvyšujú na základe zvýšenia minimálnej mzdy, ktorá aktuálne predstavuje výšku 623 € v roku 2021.

1.6.1 Sociálne poistenie

V Slovenskej republike je definovaný zákon číslo 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, ktorý podľa §1 ods.1 hovorí, že: *„tento zákon vymedzuje sociálne poistenie, upravuje rozsah sociálneho poistenia, právne vzťahy pri vykonávaní sociálneho poistenia organizáciu sociálneho poistenia, financovanie sociálneho poistenia, dozor štátu nad vykonávaním sociálneho poistenia, konanie vo veciach sociálneho poistenia a konanie vo veciach vymáhania pohľadávok.“*

Podľa portálu Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR je zloženie sociálneho poistenia rozdelené na viacero ďalších článkov, je to konkrétne päť systémov, a to nemocenské poistenie (aj dobrovoľné), dôchodkové poistenie (aj dobrovoľné), úrazové poistenie, garančné poistenie a poistenie v nezamestnanosti (aj dobrovoľné).

V prípade daňovníka – živnostníka je podstatné akú výšku príjmu vykázal v predchádzajúcom zdaňovacom období. Povinnosťou platiteľa je uhradiť sociálne poistenie

od 1. júla, ak v predošlom roku dosiahol výnosy vo výške viac ako 12-násobok vymeriavacieho základu a zaniká 30. júna ak v predošlom období bol príjem daňovníka menej ako 12-násobok vymeriavacieho základu. (Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení)

Sadzby platenia sociálneho poistenia pre fyzické osoby - SZČO sú rozdelené nasledovne:

- 4,4 % z VZ na nemocenské poistenie,
- 18 % z VZ na starobné poistenie,
- 6 % z VZ na invalidné poistenie,
- 4,75 % z VZ do rezervného fondu solidarity. (MPSVR SR, 2021a)

Ak daňovník podniká prvý rok neplatí odvody do sociálnej poisťovne. Ak podniká dlhšie výška sa stanoví na základe výšky vymeriavacieho základu. Ak je mesačný VZ nižší ako 546 € k úhrade budú minimálne odvody vo výške 180,99 € v roku 2021. V prípade mesačného vymeriavacieho základu vyššieho ako 7 644 € daňovník musí odvádzať odvody do sociálnej poisťovne v maximálnej výške 2 533,98 €. (Černegová, 2020a)

1.6.2 Zdravotné poistenie

V zbierke zákonov pod číslom 580/2004 existuje zákon o zdravotnom poistení, ktorý charakterizuje zdravotné poistenie podľa § 2 ods.1 ako: „*povinné verejné zdravotné poistenie, na základe ktorého sa poskytuje poistencom verejného zdravotného poistenia za podmienok ustanovených týmto zákonom zdravotná starostlivosť a služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v rozsahu ustanovenom osobitným predpisom*“ a „*individuálne zdravotné poistenie, na základe ktorého sa poskytuje poistencom individuálneho zdravotného poistenia zdravotná starostlivosť v rozsahu určenom v zmluve podľa osobitného predpisu.*“

Po zaplatení sociálneho poistenia je nutné zaplatiť aj zdravotné poistenie v poisťovni, v ktorej je daňovník poistený. Na základe ročného zúčtovania zdravotného poistenia dosiahne daňovník preplatok alebo nedoplatok. Výška sumy poistenia zamestnanca alebo zamestnávateľa sa vypočíta na základe výšky hrubého príjmu.

Odvody do zdravotnej poisťovne SZČO platia vo výške 14 % z vymeriavacieho základu. Podľa ročného zúčtovania zdravotného poistenia poisťovňa stanoví mesačnú výšku

odvodov, ktoré je nutné uhradiť do 8. dňa ďalšieho mesiaca. Minimálna výška odvodov v roku 2021 je 76,44 €, a to v takom prípade ak VZ je ≤ 546 €, v prípade, že je viac ako táto suma, výška odvodov sa vypočíta podľa VZ. (Černegová, 2020a)

1.7 Súčasná daňová legislatíva

Každý rok parlament Slovenskej republiky odsúhlasí aktualizovanú novelu Zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov. Ani v minulom roku to nebolo inak a v roku 2021 nastali zmeny oproti minulému roku. V novej legislatíve sa prijal pojem mikrodaňovník, taktiež sa ujasnilo miesto daňovej rezidencie PO v SR a došlo k zvýšeniu daňového bonusu na dieťa.

Avšak rok 2020 bol napriek tomu aj tak iný. Začiatkom roka 2020 sa začal šíriť nebezpečný infekčný vírus postupne z Číny, USA až do Európy. Pandémia koronavírusu zasiahla najviac zdravotnícky systém ale postupne sa to odzrkadľuje aj v ekonomickom sektore. Vplyvom rôznych opatrení a obmedzení, prišlo veľa subjektov o svoje základne príjmy a k tomu, aby prežili potrebujú nevyhnutne pomoc od štátu. (Hošoff a kol. 2020)

1.7.1 COVID-19

Ochorenie Covid-19 je respiračné ochorenie spôsobené koronavírusom SARS-CoV-2. Tento vírus napadá predovšetkým dýchaciu sústavu človeka a výsledkom je zápal pľúc prípadne až smrť. Ide o infekčnú chorobu, ktorá sa prenáša z človeka na človeka kvapôčkami, ale aj pomocou infikovaných predmetov. Medzi najčastejšie vyskytujúce sa symptómy patrí zvýšená teplota nad 38 stupňov Celzia, bolesť celého tela, problémy s dýchaním a vo veľa prípadoch aj strata čuchu a chuti. Inkubačná doba predstavuje 2 – 14 dní. (MIRRI SR, 2020)

1.7.2 Dopady pandémie

V dôsledku vypuknutia koronavírusu bola vláda prinútená k rozhodnutiu prijať Zákon č. 67/2020 Z.z. o niektorých mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19. Ministerstvo financií Slovenskej republiky zostavilo súbor pomoci na zvládnutie kritických situácií spôsobené koronavírusom pre FO ale aj PO v podobe tohto zákona a môžeme ho poznať aj pod názvom LEX KORONA. Zákon, je rozdelený do troch častí, a to daňovej, colnej, účtovnej, finančného trhu a rozpočtových pravidiel. V priebehu mesiaca bola prijatá aj druhá novela zákona LEX KORONA 3.

Zameriame sa hlavne na opatrenia súvisiace s daňovou oblasťou, a tie sú:

1. Predĺžená doba na priznanie dani z príjmov do konca mesiaca po ukončení pandémie. V tomto prípade sa daňové priznanie za rok 2019 mohlo podať až do 2.11.2020, keďže obdobie pandémie bolo ukončené posledným septembrom v roku. (Černegová, 2020c)
2. Odklad platenia preddavkov na daň z príjmov FO a PO je možné uplatniť v prípade ak daňovníci splnili pravidlá na základe zákona. Jedným z pravidiel je ak došlo k poklesu tržieb o 40 % a viac v predchádzajúcom mesiaci v porovnaní s tržbami rovnakého mesiaca minulý rok. (MF SR, 2020)
3. Vrátanie daňových preplatiek uplatnených v daňovom priznaní, budú vrátene do uplynutia 40 dní od posledného dňa v mesiaci, kedy bolo priznanie podané. (Zákon č. 67/2020 Z.z.)
4. Odpočítanie daňovej straty od základu dane z príjmov najviac v sume 1 milión eur za obdobie 2015 – 2018. (Černegová, 2020b)

V období mesiac marec 2020, boli predstavené osobitné opatrenia na zvládnutie katastrofálnych ekonomických dopadov na všetky subjekty v Slovenskej republike v podobe prvej pomoci. Tento súbor opatrení sa v priebehu času rozširoval o prvú pomoc+ a prvú pomoc++. Forma tejto pomoci je všeobecne určená pre majiteľov podnikov, ktoré vzhľadom na rozhodnutie vlády ich museli zatvoriť, pre SZČO, ktoré tiež museli zastaviť prevádzkovanie podnikateľskej činnosti alebo ich dosahované tržby boli nižšie o 20 %, prvá pomoc pre takých daňovníkov, ktorí zachovávajú pracovné pozície aj počas zákazu vykonávania činnosti, a v poslednom rade aj pre SZČO a spoločnostiam s ručeným obmedzeným s jedným spoločníkom, ktoré v danom období nedosahujú žiaden príjem. (MPSVR SR, 2021b)

Prvá pomoc - v prvom balíku pomoci od štátu prichádza vyplatenie 80 % hrubej mzdy pre všetkých pracovníkov spoločností, ktoré museli byť uzatvorené. Avšak odvody musí uhradiť zamestnávateľ. Ďalšou v poradí pomocou je náhrada za nižší zisk vplyvom pandémie pre podnikateľov podľa percentuálneho poklesu tržieb. Ak príjem poklesol o viac ako 20 % = 180 €, ak o viac ako 40 % = 300 €, ak viac ako 60 % = 420 €, a viac ako 80 % = 540 €. V prípade SZČO a spoločnostiam s ručeným obmedzeným s jedným spoločníkom bez príjmu vyplatí štát príspevok vo výške 210 € za mesiac. Jedným z opatrení je odklad

splátok sociálneho a zdravotného poistenia pod podmienkou nižších výnosov o 40 %. (Cangárová, 2020)

Prvá pomoc + znamená rozšírenie súboru prvej pomoci počas zhoršovania epidemiologickej situácie na Slovensku o 50 %. Zmena nastala vo vyplácaní 80 % hrubej mzdy zatvoreným prevádzkam, teraz to je 80 % z ceny práce. Zvýšenie nastalo aj v prípade poklesu tržieb. Ak príjem poklesol o viac ako 20 % = 270 €, ak o viac ako 40 % = 450 €, ak viac ako 60 % = 630 €, a viac ako 80 % = 810 €. Zmena nastala aj v príspevku pre SZČO a s.r.o. s jedným spoločníkom vo výške 315 € za mesiac. (Úrad vlády SR, 2021)

Prvá pomoc ++ je treťou v poradí prijatou pomocou pre zamestnávateľov a SZČO. V tomto súbore pomoci prišlo znova k navýšeniu príspevkov oproti prvej pomoci +. Vyplatenie 80 % ceny práce pre všetkých pracovníkov spoločností, ktoré museli byť uzatvorené je zvýšené na 100 % ceny práce. Znova sa navýšil príspevok pre SZČO a s.r.o. s jedným spoločníkom vo výške 360 € za mesiac. Zmeny nastali aj v prípade poklesu tržieb, ak ide o pokles viac ako 20 % = 330 €, o 30 % = 420 € o 40 % = 510 € o 50% = 600 € o 60 % = 690 € o 70 % = 780 € o 80 % = 870 € príspevok.

Začiatkom júna 2021 Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR rozhodlo spolu so zlepšovaním sa situácie na Slovensku s prepojením covid automatu a poskytovaním prvej pomoci vo forme nového systému, ktorý pozostáva zo štyroch fáz. O tieto príspevky je možné žiadať do konca kalendárneho roka 2021. Fáza 0 neposkytuje žiadne vyplácané príspevky, a to vtedy ak aspoň 40 okresov bude v zelenej farbe a žiaden okres v prvom až štvrtom stupni. Fáza 1 predstavuje maximálne 39 okresov v zelenej farbe a riadi sa podľa súboru opatrení prvej pomoci. Fáza 2 sa bude uplatňovať podľa prvej pomoci + ak okresy budú v prvom a druhom stupni varovania. Fáza 3 je posledná a využije sa v prípade zlej situácie na Slovensku podľa prvej pomoci ++. (MPSVR SR, 2021c)

V septembri 2021 vláda aktualizovala poskytovanie prvej pomoci žiadateľom. Významná zmena nastala v tom, že sa zrušila spojitosť prvej pomoci s covid automatom. A teda platia pravidlá zo súboru prvej pomoci okrem príspevku podľa poklesu tržieb. (MPSVR SR, 2021d)

2 Cieľ práce

Cieľom záverečnej bakalárskej práce je analýza zdaňovania príjmov konkrétnej fyzickej osoby v kontexte platnej daňovej legislatívy s poukázaním na problémy a riziká fyzických osôb súvisiacich so zdaňovaním príjmov a dopadmi pandémie COVID-19 s následným návrhom možných riešení v danej oblasti u vybraného subjektu.

Realizáciou týchto čiastkových cieľov sme naplnili hlavný cieľ bakalárskej práce:

- Vymedzenie teoretických poznatkov v daňovej a COVID-19 problematike od rôznych autorov
- Charakteristika skúmanej fyzickej osoby
- Analýza zdaňovania príjmov u konkrétnej fyzickej osoby v období troch rokov
- Analýza dopadov pandémie na zdaňovanie príjmov
- Komparácia dosiahnutých výsledkov
- Navrhnutie konkrétnych riešení

3 Metodika práce a metódy skúmania

Tretia kapitola metodika práce a metódy skúmania zobrazuje postup vypracovania bakalárskej práce, použité postupy, metódy a analýzy, potrebné k dosiahnutiu hlavného cieľa bakalárskej práce. Kapitola je rozdelená na dva podkapitoly, a to metodiku práce a metódy skúmania.

3.1 Metodika práce

Metodika práce vymedzuje celý proces tvorby práce, od vymedzenia konkrétnej témy práce, hlavného a čiastočných cieľov až po analýzu a dosiahnuté výsledky. Obsahom prvej kapitoly je teoretické zhrnutie daňovej problematiky z rôznych literárnych a internetových zdrojov. Dôraz sa kladie na zdaňovanie príjmov fyzických osôb, a to konkrétne na subjekt, predmet, základ a sadzbu dane. Prvá kapitola zahŕňa aj odvodové zaťaženie platné pre daný rok. Významnú časť predstavuje pandémia COVID-19 a dopady pandémie na zdaňovanie príjmov fyzických osôb.

V poradí druhá kapitola stanovuje cieľ záverečnej bakalárskej práce spolu s čiastkovými cieľmi potrebnými na dosiahnutie hlavného cieľa. Hlavným prvkom bakalárskej práce je zdaňovanie príjmov konkrétnej fyzickej osoby s dopadmi pandémie.

V nasledujúcej kapitole si charakterizujeme fyzickú osobu, ktorá je objektom skúmania. Všetky informácie o danej osobe sme získali osobným rozhovorom a jej internými podkladmi. Súčasťou kapitoly je analýza zdaňovania príjmov v období troch rokov, a to 2018 - 2020. Hlavným bodom je poukázanie na problémy a riziká spojené so zdaňovaním príjmov fyzických osôb. Dôležitým faktom je porovnanie obdobia pred covidom a počas pandémie COVID-19. Z dosiahnutých výsledkov sme navrhli konkrétne riešenie danej problematiky.

3.2 Metódy skúmania

V bakalárskej práci využívame rôzne metódy skúmania, patria medzi nich napríklad analýza, komparácia a syntéza. Ide o metódy a postupy pomocou, ktorých dosahujeme najlepšie výsledky zo všetkých možných dostupných riešení.

Metóda analýzy je základná analýza, ktorá spočíva v rozložení náročnej reality na jednotlivé menšie časti. Zaoberá sa výberom najpodstatnejších údajov z veľkého rozsahu špecializovaných informácií a hľadá v nich možnú súvislosť. Tak ako v teoretickej, aj v

praktickej časti sme si zozbierali potrebné informácie o vybranom subjekte a využívame ich na analýzu zdaňovania príjmov jednotlivo pre každý jeden rok.

Komparácia nám slúži na stanovenie zhody a odlišnosti v skúmanom období. Na základe vertikálnej a horizontálnej analýzy porovnáваме príjmy a výdavky súvisiace s daňovou povinnosťou a sledujeme problémy a rizika, ktoré mali vplyv na zdaňovanie týchto príjmov. Zároveň porovnáваме situáciu pred pandémiou COVID-19 a počas vypuknutia pandémie.

Syntéza predstavuje myšlienkový postup, pomocou ktorého sa dopracujeme k návrhom riešenia daných problémov u vybraného subjektu. V poslednej kapitole spájame teoretické časti a súvislosti jednotlivých častí do jedného celku. Spojíme si dané skutočnosti s reálnymi hrozbami v skúmanom období a dospejeme k záveru a riešeniu problémov.

4 Výsledky práce

V kapitole výsledky práce si najprv priblížime vybraného živnostníka XYZ, ktorý sa zoberá remeselnou činnosťou stolárstvo a opíšeme jeho podnikateľskú činnosť. Priblížme si aké produkty ponúka svojim zákazníkom, akých má odberateľov a konkurenciu na trhu. V analýze zdaňovania príjmov fyzických osôb sa budeme zaoberať problémami a rizikami spojené so zdaňovaním. Konkrétne budeme analyzovať tri roky vybraného subjektu a porovnáme ich detailne. Vertikálnou a horizontálnou analýzou zhodnotíme dopady pandémie, ktoré postihli podnikateľa v rozmedzí analyzovaného obdobia.

4.1 Charakteristika vybraného subjektu

Vybraný skúmaný subjekt je fyzická osoba, ktorá podniká na základe živnostenského oprávnenia, a to remeselnou činnosťou stolárstvo. Podnikateľská osoba začala podnikáť v roku 1998. Keďže podnikateľ nesúhlasí so zverejnením mena budeme ho v práci označovať písmenom XYZ. Predmet podnikania remeselnej živnosti stolárstvo spočíva v dôslednej voľbe, rozdeľovaní a opracovaní materiálu potrebného k ďalšiemu spracovaniu, či už ručnou prácou alebo špeciálnymi strojmi pri výrobe jednotlivých výrobkov, a to nábytku, schodov, zábradlí, dvier a vykonávaní zmien, opráv a vrchnej úpravy dreva.

Fyzická osoba konkrétne zamestnáva jedného zamestnanca, ktorého hlavnou náplňou je príprava a zhotovenie drevených častí potrebných k finálnemu výsledku produktov. Jeho práca spočíva aj v montáži produktov a potrebných pomocných prácach.

Výroba produktov z dreva na mieru je veľmi náročný proces nevyhnutných krokov potrebných k uspokojeniu potrieb zákazníka. Ako prvé je potrebné dohodnúť sa na osobnom stretnutí, kde sa dôkladne prekonzultujú individuálne požiadavky na vyhotovenie konkrétneho produktu. Dôležité je dohodnúť sa na tvare, rozmeroch, materiáli, farbe produktu, dodacej lehote a samozrejme na konečnej cene. Podnikateľ individuálne pristupuje ku každej jednej objednávke a podľa dohodnutých parametrov určí cenovú ponuku odberateľovi. V momente keď zákazník odsúhlasí navrhnutú cenu, začína sa proces výroby daného produktu, avšak vzhľadom na veľké množstvo objednávok, vyhotovenie produktu trvá 3 – 4 mesiace.

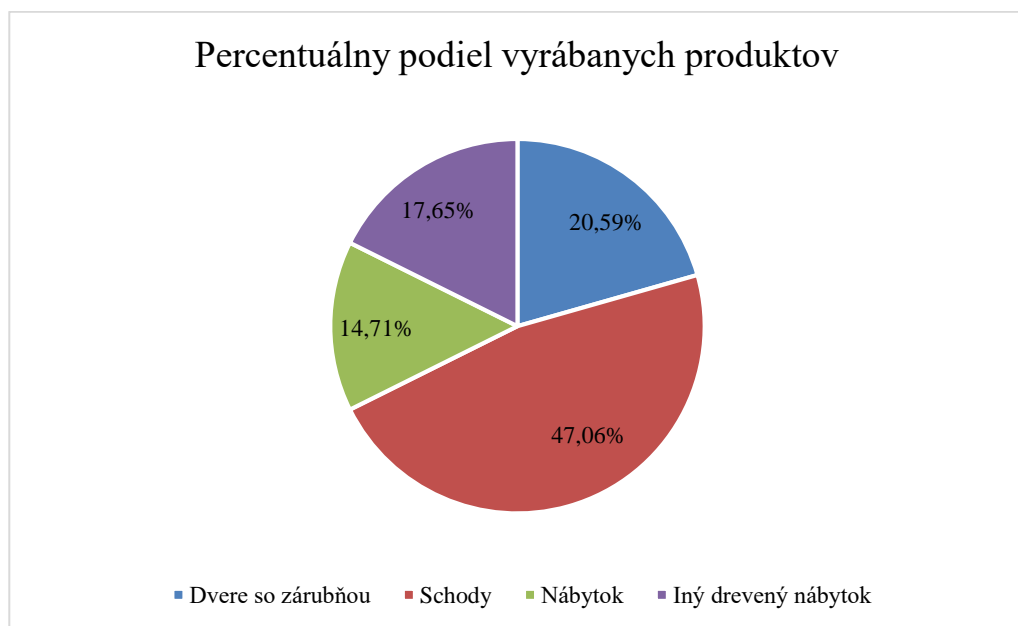
Každý jeden produkt má rozdielny výrobný postup vplyvom na charakter produktu, ale v konečnom dôsledku majú aj spoločné znaky. V prvom rade je potrebné vytvoriť plán výroby produktu, podľa ktorého sa odvíja množstvo materiálu, nasleduje nákup materiálu

od dodávateľa a potom už samotné opracovanie dreva. Po dovezení materiálu do dielni prichádzame k rezaniu dreva na potrebné rozmery, hobľovaniu, lepeniu, brúseniu, lakovaniu, znova brúseniu a lakovaniu dreva. Ak je výrobok dokončený nasleduje montáž priamo na mieste u zákazníka.

Medzi hlavné zdroje príjmov podnikateľa patria produkty:

- drevené interiérové dvere so zárubňou,
- drevené schody,
- drevený nábytok
- a iné drevené produkty.

V období troch rokov vyfakturoval podnikateľ XYZ spolu 34 faktúr na drevené produkty z jeho dielni.

Graf 1 Percentuálny podiel vyrábaných produktov

Zdroj: Vlastné spracovanie

Na základe grafu 1 môžeme vidieť, že najväčší príjem v období troch rokov získal podnikateľ z výroby a predaja interiérových drevených schodov, a to 47,06 %. Ide o vyhotovenie kompletného schodiska so zábradlím. Druhý najväčší podiel v príjmoch predstavujú interiérové dvere s drevenou zárubňou 20,59 %. 17,65 % podiel produktov predstavuje iný drevený nábytok ako napríklad drevené regály, drevený kríž, vchodové

dvere a rôzne drevné dosky. Najmenej príjmu zabezpečuje výroby a predaj dreveného nábytku.

Medzi hlavných odberateľov živnostníka patria najmä zákazníci z okolia a z celého prešovského kraja. V prvom rade ide o fyzické osoby ale v určitých prípadoch aj právnické osoby, ktoré potrebujú zhotoviť drevený produkty na mieru.

Aj keď podnikateľ XYZ pôsobí na trhu viac ako 20 rokov, konkurencia na trhu je každým rokom väčšia. Už len v prípade živnostníkov pôsobia v rovnakom meste ako podnikateľ XYZ ďalší traja podnikatelia, ktorí vykonávajú stolársku činnosť a ďalší v okolí. Veľkú konkurenciu predstavujú aj malé či stredné podniky, ale aj blízke zahraničie ako Poľsko, ktoré vo veľmi veľa prípadoch vie ponúknuť ten istý produkt za oveľa nižšiu cenu, konkrétne ide napríklad o spoločnosť SANAS. Avšak aj napriek všetkým nepriaznivým podmienkam na trhu, podnikateľ dokáže fungovať a ponúkať svojim zákazníkom 100% spoľahlivosť, presnosť a precíznosť, ktorú si rokmi budoval.

4.2 Analýza zdaňovania príjmov fyzickej osoby

Analýzu zdaňovania príjmov budeme vykonávať za účtovné obdobie troch rokov, a to od roku 2018 až do roku 2020. Analýza pozostáva z komparácie ukazovateľov jednotlivých rokov zdaňovania príjmov. Budeme sledovať hlavne výšku príjmov a nákladov a na základe toho určiť správnej sadzby vo výpočte daňovej povinnosti.

V súčasnosti existuje veľké množstvo reálnych problémov súvisiacich so zdaňovaním príjmov, v podávaní daňového priznania za účtovné obdobie alebo celkovo v daňovej legislatíve Slovenskej republiky. Pre podnikateľov je náročné vyrovnávať sa s každým rokom dvíhajúcimi sa odvodmi do zdravotnej a sociálnej poisťovne, ktoré ich nepriamo nútia zvyšovať ceny za ponúkaný tovar. Reálnu hrozbu v každej spoločenskej situácii predstavuje pre každého človeka zníženie výšky reálnej mzdy alebo v horšom prípade zamedzenie vykonávania činnosti, a to či už zo strany firmy, štátu alebo celosvetovej epidemiologickej situácie. V takom prípade, podnikateľov často napadne myšlienka ako by sa dalo obísť zdaňovanie príjmov. Problém nastane aj v prípade, ak podnikateľovi zákazník nevyplatí celú sumu v stanovenej lehote za dokončenú objednávku. Ďalším problémom a dokonca až rizikom priamo pre fyzické osoby, sú v prípade podávania daňového priznania časté chyby spôsobené pri výpočte dani a neznalosť zákona súčasnej platnej daňovej legislatívy. Kedy nasleduje zle stanovená výška dani na úhradu a v prípade nižšej zaplatenej dane predstavuje podnikateľ daňového neplatiča pre štát. Všetky problémy a riziká sú spolu

úzko prepojené a v prípade vzniknutia jedného problému, sa postupne ukazujú ďalšie a ďalšie riziká spojené so zdaňovaním príjmov fyzických osôb v Slovenskej republike. Príkladom je aj situácia v roku 2020 kedy vypukla svetová pandémia COVID-19, kedy mnoho podnikateľov muselo prerušiť svoju podnikateľskú činnosť, a aj napriek mnohým daňovým úľavám a rôznym príspevkov, považujú túto podporu zo strany štátu za nedostatočnú. V neposlednom rade je tu aj po mnohých rokoch možná daňová reforma zo strany štátu, v ktorej veľa podnikateľov nevidí svoju budúcnosť.

4.2.1 Účtovné obdobie 2018

Podanie daňového priznania a komunikácia s daňovým úradom je od 1.7.2018 povinná a dostupná výhradne elektronickou formou pomocou občianskeho preukazu s elektronickým čipom. Fyzická osoba podnikateľ si v roku 2018 môže namiesto skutočných výdavkov uplatniť paušálne výdavky až do výšky 60% z príjmu, avšak najviac do výšky 20 000 €. Minimálne odvody do zdravotnej poisťovne predstavujú sumu 63,84 € a do sociálnej poisťovne 151,16 €, čo predstavuje 2 580€ ročne. Výška sadzby na výpočet dani z príjmov za rok 2018 je dvojaká, a to 19 % zo základu dane, ktorého výška nepresiahne sumu 35 268,06 € a 25 % nad túto sumu.

Podnikateľ XYZ dosiahol v roku 2018 príjem za predaj výrobkov a služieb vo výške 20 929,48 € z realizovaných faktúr v počte 15. Jeho skutočné preukázateľné výdavky predstavujú hodnotu 15 798,27 €.

Medzi výdavky za účtovné obdobie 2018 patria zásoby materiálu použitého na realizáciu dohodnutých objednávok vo výške 6 267,18 € a výdaj za poskytnuté služby v sume 3 408 €. Zaplatené sociálne poistenie za rok 2018 v sume 1 638,31 € a zdravotné poistenie v hodnote 781,72 €. Celková výška poistného do sociálnej a zdravotnej poisťovne predstavuje sumu 2 420,03 €.

Podnikateľ zamestnáva jedu osobu na základe dohody o pracovnej činnosti s pravidelným príjmom vo výške 217,55 € mesačne, za celý rok to predstavuje sumu 2 610,55 €. Živnostník odvádza odvody za zamestnanca za rok v celkovej výške 1 092,51 €. Celkové mzdové náklady predstavujú pre podnikateľa výdaj v hodnote 3 703,06 €.

Daňovník disponuje na konci účtovného obdobia 2018 zásobami vo výške 693 € a krátkodobým finančným majetkom v súčte 2 948,80 €. Celkovo majetok tvorí 3 641,80 €.

Tab. 9 Zhrnutie príjmov a výdavkov v roku 2018

Príjmy a výdavky	Suma
Zdaniteľný príjem	20 929,48 €
Zdaniteľný výdaj	15 798,27 €
▪ Zásoby	6 267,18 €
▪ Služby	3 408,00 €
▪ Mzdy	3 703,06 €
▪ Odvody	2 420,03 €

Zdroj: Vlastné spracovanie

Následne po zhrnutí všetkých potrebných údajov o účtovnom období za rok 2018 si vypočítame základ dane a podľa platných podmienok určíme výšku dane potrebnú k úhrade. Daňovník si neuplatňuje daňový bonus ani nezdaniteľnú časť základu dane na manželku.

Živnostník si môže uplatniť paušálne výdavky podľa zákona č. 596/2003 Z.z. o dani z príjmov. Tieto výdavky vo výške 60% z príjmu by predstavovali sumu v celkovej výške 14 977,72 €, čo je menej než skutočné výdavky, preto výhodnejšie pre podnikateľa je uplatniť si skutočné výdavky.

Čiastkový základ dane daňovníka je nižší ako 100-násobok sumy platného životného minima v roku 2018 čo predstavuje 199,48 €, preto výška nezdaniteľnej časti základu dane bude 3 830,03 € platná pre daný rok. Základ dane nepresahuje výšku 35 268,06 € preto na určenie výšky dane na úhradu použijeme 19% sadzbu.

Tab. 10 Výpočet daňovej povinnosti 2018

Príjem:	20 929,48 €
Paušálne výdavky:	$(20\,929,48 \cdot 0,6) + 2\,420,03 = 14\,977,72$ €
Skutočné výdavky:	15 798,27 €
Čiastkový základ dane:	$20\,929,48 - 15\,798,27 = 5\,131,21$ €
Nezdaniteľná časť základu dane:	3 830,03 €
Základ dane:	$5\,131,21 - 3\,830,03 = 1\,301,18$ €
Daň na úhradu:	$1\,301,18 \cdot 0,19 = 247,22$ €

Zdroj: Vlastné spracovanie

Podnikateľ musí uhradiť daň vo výške 247,22 € do 31. marca 2019. V prípade úhrady preddavkov na daň živnostníka neplatí preddavky, pretože posledná známa daňová povinnosť 247,22 € je nižšia ako 2 500 €.

4.2.2 Účtovné obdobie 2019

Daňovník si môže aj v roku 2019 uplatniť paušálne výdavky vo výške 60% a v celkovej sume najviac 20 000 €. Oproti roku 2018 sú minimálne odvody do poisťovní vyššie, a to do zdravotnej poisťovne vo výške 66,78 € mesačne a do sociálnej poisťovne vo výške 158,12 € mesačne. Za celé účtovné obdobie to spolu predstavuje 2 698,80 €. V roku 2019 platí sadzba dane z príjmov fyzických osôb vo výške 19% zo základu dane, ktorého výška nepresiahne 176,8 – násobok sumy platného životného minima, čo predstavuje 36 256,38 € a 25% zo základu dane, ktorý presiahne vyššie spomenutú sumu.

Podnikateľ XYZ v roku 2019 dosiahol príjmy v sume 19 376,40 € za predaj výrobkov a služieb stolárskeho charakteru. V tomto účtovnom období realizoval 10 faktúr. Skutočné preukázateľné výdavky živnostníka v roku 2019 predstavujú 14 795,79 €.

Ak rozdelíme výdavky za rok 2019 zahŕňame tam zásoby použitého materiálu na vyhotovenie objednaných produktov vo výške 7 042,00 € a poskytnuté služby v hodnote výdavku 141,16 €. Živnostník platil každý mesiac minimálne odvody do zdravotnej a sociálnej poisťovne v celkovej výške 2 693,38 €. Ak to rozdelíme vychádza to 1 890,37 € do sociálnej poisťovne a 803,01 € do zdravotnej poisťovne ročne. Medzi výdaj podnikateľa patrí aj zaplatená daň z príjmu z predchádzajúceho účtovného obdobia vo výške 247,22 €.

V podniku je zamestnaná jedna osoba na dohodu o pracovnej činnosti, ktorej mesačný pravidelný príjem je vo výške 225,40 €. V celkovej výške živnostník vyplatí zamestnancovi mzdu v sume 2 704,83 €. Odvody do poisťovní za zamestnanca za rok 2019 sú v sume 1 531,09 €. Celkové ročné výdavky podnikateľovi na mzdy predstavujú sumu 4 235,92 €.

Podnikateľ XYZ si zaobstaral dlhodobý hmotný majetok vo výške 9 840,00 €. Majetok predstavuje fréza, ktorá je zaradená do druhej odpisovej skupiny majetku. Doba odpisu predstavuje 6 rokov a podnikateľ uplatňuje rovnomerný odpis. V prvom roku si vypočítame odpis ako $((9840/6)/12)*5 = 684,00$ €. Výška odpisu v prvom roku je 684 €, keďže fréza bola zaobstaraná až v auguste daného roku. Následne v druhom až piatom roku platí rovnomerný odpis vo výške 1 640 €. V poslednom roku je výška odpisu za 7 mesiacov,

a to $((9840/6)/12)*7 = 956,00$ €. Zostatková cena majetku v roku 2019 predstavuje hodnotu 9 156,00 €.

Tab. 11 Zhrnutie príjmov a výdavkov v roku 2019

Príjmy a výdavky	Suma
Zdaniteľný príjem	19 376,40 €
Zdaniteľný výdaj	14 795,79 €
▪ Zásoby	7 042,00 €
▪ Služby	141,16 €
▪ Mzdy	4 235,92 €
▪ Odvody	2 693,38 €
▪ Ostatné výdavky	683,33 €

Zdroj: Vlastné spracovanie

Podnikateľ XYZ disponuje majetkom v roku 2019 v celkovej hodnote 14 174 €. Jeho majetok predstavuje dlhodobý hmotný majetok vo výške 9 156 €, zásoby materiálu na sklade v sume 667 € a krátkodobým finančným majetkom v hodnote 4 351 €.

Rovnako ako v predošlom účtovnom období ani v tomto si živnostník neuplatňuje daňový bonus a nezdaniteľnú časť na manželku. V ďalšej časti použijeme všetky dostupné informácie k zisteniu základu dane a daňovej povinnosti v súlade so zákonom o dani z príjmov platného pre rok 2019.

Paušálne výdavky vo výške 60% spolu so zaplatenými odvodmi do sociálnej a zdravotnej poisťovne sú za rok 2019 vo výške 14 319,72 €. Aj v tomto roku sú paušálne výdavky nižšie, preto živnostník uplatňuje skutočne preukázateľné výdavky vo výške 14 795,79 €.

Keďže čiastkový základ dane je v roku 2019 nižší než 100-násobok sumy platného životného minima 205,07 € mesačne, výška nezdaniteľnej časti základu dane na daňovníka predstavuje hodnotu 3 937,35 €.

V prípade ak by základ dane presahoval sumu 36 256,38 použijeme 25% sadzbu dane, ale keďže základ dane živnostníka je vo výške 643,60 € použijeme 19% sadzbu na výpočet daňovej povinnosti. V roku 2019 vznikla daňovníkovi povinnosť zaplatiť daň na úhradu vo výške 122,21 €.

Tab. 12 Výpočet daňovej povinnosti 2019

Príjem:	19 376,40 €
Paušálne výdavky:	$(19\,376,40 \cdot 0,6) + 2\,693,38 = 14\,319,72$ €
Skutočné výdavky:	14 795,79 €
Čiastkový základ dane:	$19\,376,40 - 14\,319,72 = 4\,580,61$ €
Nezdaniteľná časť základu dane:	3 937,35 €
Základ dane:	$4\,580,61 - 3\,937,35 = 643,26$ €
Daň na úhradu:	122,21 €

Zdroj: Vlastné spracovanie

Podnikateľ XYZ musí uhradiť daň do 31. marca 2020 v stanovenej výške. V prípade úhrady preddavkov na daň živnostník neplatí preddavky, pretože posledná známa daňová povinnosť 122,21 € je nižšia ako 2 500 €.

4.2.3 Účtovné obdobie 2020

V roku 2020 začala platiť nová sadzba na zdaňovanie príjmov pre fyzické osoby. Aj keď je s účinnosťou od 1.1.2020, nemôžeme ju použiť pri zdaňovaní príjmu za rok 2019, teda využijeme ju až pri podávaní daňového priznania za rok 2020. Sadzba 15% sa týka hlavne príjmov z podnikania a inej samostatnej zárobkovej činnosti. Podmienky pre uplatnenie novej sadzby sú celkom zrozumiteľné. V prípade ak výška celkových výnosov živnostníka nepresiahne výšku 100 000 €, môžeme si uplatniť 15% sadzbu. Ak výška príjmov je vyššia ako 100 000 €, použijeme 19 % sadzbu zo základu dane neprevyšujúceho sumu 37 163,36 € a 25% sadzbu zo základu dane prevyšujúceho výšku 37 163,36 €.

Nezdaniteľná časť základu dane na daňovníka je 4 414,20 € ak základ dane je rovný alebo nižší ako 19 506,56 €. Minimálna výška odvodov do zdravotnej poisťovne v roku 2020 je 70,91 € mesačne a poistenie v sociálnej poisťovni predstavuje sumu 167,89 € mesačne. Za celé účtovné obdobie to predstavuje sumu 2 867,60 €. Rovnako aj v tomto roku si môžeme uplatniť paušálne výdavky vo výške 60% z príjmu, maximálne do výšky 20 000 €.

Podnikateľ XYZ v účtovnom období za rok 2020 dosiahol výnos vo výške 10 549,79 € z predaja stolárskych výrobkov a služieb. Realizačné faktúry za stolárske práce v tomto roku boli uskutočnené iba v počte 8 kusov. Skutočné výdavky tak dosahujú hodnotu vo výške 7 827,41 €.

Daňovník vykázal výdavky rozdelené na zásoby materiálu a súčiastok potrebných k výkonu práce vo výške 753,71 € a poskytnuté služby v sume 57 €. Zároveň v danom roku vykazuje odpis za frézu vo výške 1 640 €. Živnostník platí minimálne sociálne a zdravotné odvody do poisťovni v celkovej výške 2 851,69 €. Ročne to predstavuje 2 004,90 € do sociálnej poisťovne a 846,79 € do zdravotnej poisťovne. Za predchádzajúce účtovné obdobie zaplatil podnikateľ daň vo výške 122,21 €.

V podniku podnikateľa XYZ je zamestnaná jedna osoba na dohodu o pracovnej činnosti, ktorej mesačný pravidelný príjem je vo výške 150,42 €. V celkovej výške živnostník vyplatí zamestnancovi čistú mzdu v hodnote 1 805,04 €. Odvody do poisťovni za zamestnanca za rok 2020 sú vo výške 720,00 €. Celkové ročné výdavky podnikateľovi na mzdy predstavujú 2 525,04 €.

Ako sme už spomínali, keďže si podnikateľ zaobstaral dlhodobý hmotný majetok a v tomto roku si odpísal stanovenú sumu, výška dlhodobého hmotného majetku na konci účtovného obdobia predstavuje 7 516,00 €. Zároveň podnikateľ disponuje krátkodobým finančným majetkom v sume 2 478,00 € a zásobami na sklade 1 612,67 €.

Tab. 13 Zhrnutie príjmov a výdavkov v roku 2020

Príjmy a výdavky	Suma
Zdaniteľný príjem	10 549,79 €
Zdaniteľný výdaj	7 827,41 €
▪ Zásoby	753,71 €
▪ Služby	57,00 €
▪ Mzdy	2 525,01 €
▪ Odvody	2 851,69 €
▪ Ostatné výdavky	1 640,00 €

Zdroj: Vlastné spracovanie

Ani v roku 2020 si daňovník neuplatňuje nezdaniteľnú časť základu dane na manželku a rovnako ani daňový bonus. Z dostupných informácií, ktoré sme získali z interných dokumentov podnikateľa XYZ si určíme výšku čiastočného základu dane, odčítame nezdaniteľnú časť základu dane na daňovníka a určíme výšku základu dane a celkovú sumu dane na úhradu.

Paušálne výdavky vo výške 60% z celkového príjmu za rok 2020 spolu so zaplateným poistným do zdravotnej a sociálnej poisťovne predstavuje 9 180,56 € z toho odvody 2 851,69 €. Keďže skutočné výdavky podnikateľa sú nižšie ako paušálne výdavky, podnikateľ si uplatní práve tieto výhodnejšie výdavky.

Keďže čiastkový základ dane, ktorý daňovník vykázal je nižší ako 92,8 – násobok životného minima platného pre rok 2020, čo predstavuje sumu 19 506,56 €, si uplatníme nezdaniteľnú časť vo výške 4 414,20 €. Výška životného minima je 210,20 € mesačne.

Tab. 14 Výpočet daňovej povinnosti 2020

Príjem:	10 549,79 €
Paušálne výdavky:	$(10\,549,79 \cdot 0,6) + 2\,851,69 = 9\,181,56$ €
Skutočné výdavky:	7 827,41 €
Čiastkový základ dane:	$10\,549,79 - 9\,181,56 = 1\,368,23$ €
Nezdaniteľná časť základu dane:	4 414,20 €
Základ dane:	0,00 €
Daň na úhradu:	0,00 €

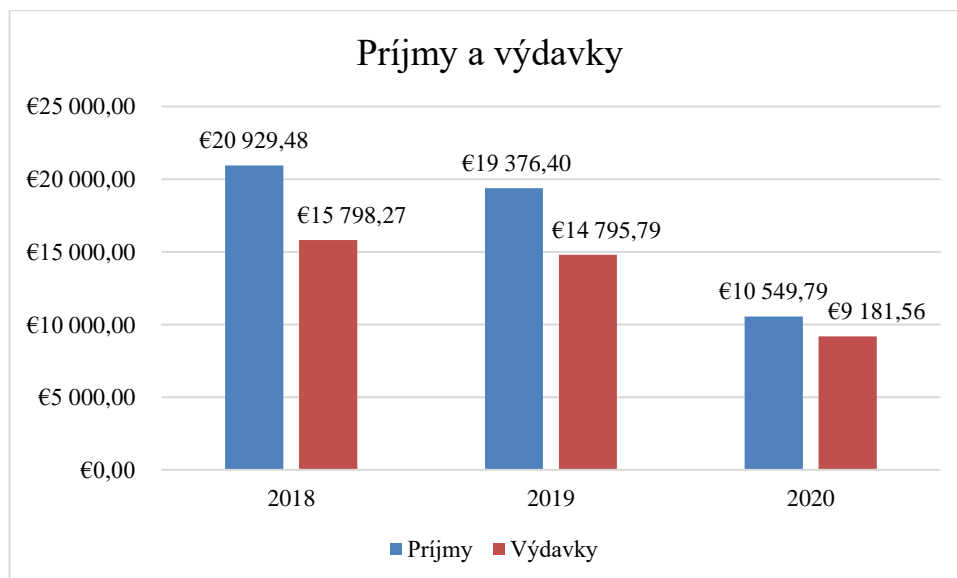
Zdroj: Vlastné spracovanie

Ak by nám vyšiel plusový základ dane, mohli by sme si uplatniť novú sadzbu na daň z príjmov, a to 15% pretože príjmy živnostníka nepresahujú sumu 100 000 €, ale v prípade nulového základu dane je daň na úhradu vo výške 0,00 €. Podnikateľ XYZ nemá povinnosť platiť daň na úhradu a ani preddavky na daň.

4.3 Analýza dopadov pandémie na zdaňovanie príjmov

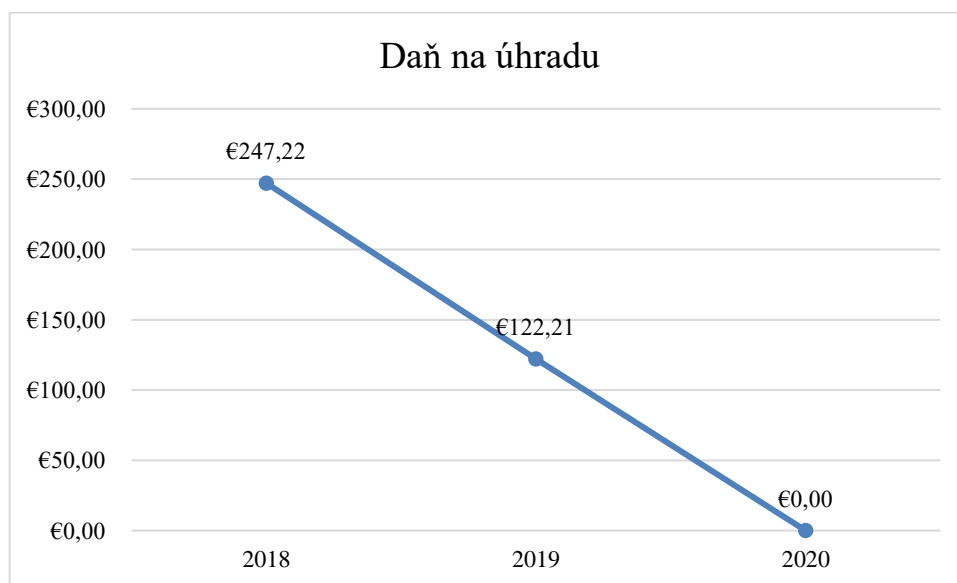
Na základe spracovanej podkapitoly analýzy zdaňovania príjmov fyzickej osoby si priblížime pomocou vertikálnej a horizontálnej analýzy všetky možné riziká a problémy súvisiace so zdaňovaním príjmov a následne aj s pandemiou COVID-19.

Na grafe číslo 2 môžeme vidieť znázornený vývoj príjmov a výdavkov živnostníka v skúmanom období a zároveň na grafe číslo 3 výšku dane na úhradu v jednotlivých rokoch. Na základe týchto grafov vieme porovnať vplyv pandémie COVID-19 na príjmy a výdavky podnikateľa XYZ. Obidva znázornené grafy, ako vidíme, majú každým rokom klesavú tendenciu.

Graf 2 Príjmy a výdavky za obdobie 2018 – 2020

Zdroj: Vlastné spracovanie

Graf 3 Výška daňovej povinnosti

Zdroj: Vlastné spracovanie

Rok 2018 predstavuje zo skúmaných troch rokov najsilnejší a zároveň je to ešte rok, kedy situácia bola na trhu veľmi stabilná a priaznivá pre podnikateľa. Keďže podnikateľ funguje v nastavenom režime viac ako 20 rokov, má už zaužívané spôsoby podnikania, kapacitu realizácie objednávok a preto výška dane ho neprekvapila a ani nevyskočila do vysokej hodnoty. Živnostník dosiahol najvyššie príjmy, čo sa odzrkadlilo aj na výške dane na úhradu, ktorá predstavuje tiež najvyššiu sumu za obdobie troch rokov. Veľkou zmenou

pre podnikateľa bolo podávanie daňového priznania za účtovné obdobie 2018 výlučne elektronickou formou, kde vznikali rôzne chyby a prejavila sa neznalosť systému finančnej správy. Môžeme povedať, že rok 2018 predstavuje zo všetkých 3 rokov ideálne obdobie na trhu aj v rámci daňovej legislatívy.

V roku 2019 poklesli realizované objednávky o 33 % oproti roku 2018, je to aj z hľadiska veľkosti objednávky. Keďže podnikateľ mal viac objednávok, ktoré mali väčší rozsah neprijímal ďalšie menšie objednávky. Príjmy v tomto roku boli o niečo nižšie, ale môžeme zhodnotiť, že rok 2019 nepredstavoval veľké riziko pre podnikateľa z hľadiska straty príjmu. Aj keď odvody do poisťovní boli vyššie a zároveň aj mesačná mzda zamestnanca sa zvýšila o 7,85 € mesačne, pociťoval istotu z vlastných zdrojov a dokonca si aj zaobstaral dlhodobý hmotný majetok. Vzhľadom na to všetko aj daň na úhradu bola nižšia, a to o 125,01 € oproti roku 2018.

Na začiatku marca v roku 2020 vypukla pandémia koronavírusu. Radikálne sa začali rôzne obmedzenia vo výkone práce, zatváranie prevádzok a obmedzený vstup zákazníkom, avšak podnikateľa XYZ to veľmi neobmedzovalo, pretože prácu vykonáva vo vlastných priestoroch. Rok 2020, je posledným zo skúmaného obdobia. Už na základe grafov, môžeme vidieť, že situácia najviac ovplyvnila podnikanie podnikateľa XYZ a odzrkadlilo sa to aj na zdaňovaní príjmu. Ako prvé môžeme posúdiť, že obmedzenia a neistota z pandémie prinútila ľudí viac rozmýšľať kam investujú svoje financie, to sa prejavilo aj v počte objednávok, ktoré oproti roku 2018 poklesli o 46%.

Živnostník z dôvodu menej objednávok počas roka bol nútený skrátiť pracovnú dobu zamestnancovi a tak mu znížiť mesačnú mzdu o 33%. V prípade tržieb za rok 2020 ide o medziročný pokles o 8 826,61 € čo predstavuje pokles o viac ako 45%. V takom prípade pri uplatnení paušálnych výdavkov nevznikla daňovníkovi žiadna daňová povinnosť. V roku 2020 bola dostupná možnosť uplatniť si nižšiu 15% sadzbu, čo by znížilo daň na úhradu. V účtovnom období 2020 má právo podnikateľ požiadať o finančnú podporu od štátu, podľa poklesu tržieb, avšak neurobil to.

Na základe získaných informácií vykonáme vertikálnu a horizontálnu analýzu vplyvu nákladov na výšku tržieb. Porovnáme si výrazný pokles a rast ukazovateľov v skúmanom období, ktoré vplyvajú aj na výšku daňovej povinnosti.

Pri vertikálnej analýze sa analyzujú konkrétne ukazovatele po stĺpcoch. Táto analýza sa najčastejšie využíva na znázornenie rozsahu konkrétnych častí z účtovnej závierky v pomere k súhrnnej sume skúmaného ukazovateľa.

Tab. 15 Vertikálna analýza

	2018 [%]	2019 [%]	2020 [%]
Náklady	75,48	76,36	74,19
Zásoby	29,94	36,34	7,14
Služby	16,28	0,73	0,54
Mzdy	17,69	21,86	23,93
Odvody	11,56	13,90	27,03
Ostatné náklady	0,00	3,53	15,55

Zdroj: Vlastné spracovanie

V tabuľke vertikálnej analýzy je znázornený percentuálny rozbor jednotlivých položiek. Celkovo sa náklady podieľali na celkových tržbách v priemere na úrovni 75%, avšak najviac v roku 2019, a to 76,36% tvoria náklady z dosiahnutých tržieb. V roku 2018 tvoria najväčšiu položku v nákladoch zásoby, a to 29,94%, naopak najmenší vplyv, a to žiaden dosahovali ostatné náklady. Rovnako to je v ďalšom skúmanom období v roku 2019, až 36,34% dosahujú zásoby v celkových nákladoch na celkových tržbách. Najmenej sa podieľajú služby v roku 2019 aj v roku 2020. V poslednom roku najväčší podiel predstavuje zaplatené poistné do sociálnej a zdravotnej poisťovne vo výške 27,03%.

Na základe tejto analýzy je vidieť, že v prvých dvoch rokoch bola situácia na trhu stabilná a podnikateľ fungoval v bežnom režime. Keďže náklady priamo vplývajú na výšku dane, a to tým, že znižujú celkové príjmy. To sa odzrkadlilo aj na výške daňovej povinnosti, ktorá vyšla podnikateľovi vo výške 247,22 € a 122,21 € čo môžeme vidieť aj na grafe číslo 3. Naopak v roku kedy vypukla pandémia je vidieť, že príjem bol nižší na základe nízkych výdavkov v zásobách služieb a mzde. Najväčšie náklady predstavujú odvody na celkových tržbách. V prípade uplatnenia paušálnych výdavkov je daňová povinnosť nulová.

Horizontálna analýza sa zaoberá skúmaním jednotlivých ukazovateľov v rôznych časoch. Skúma bežné a predchádzajúce obdobie analýzou absolútnych zmien a analýzou percentuálnych zmien.

Tab. 16 Horizontálna analýza

	2018/2019		2019/2020	
	index	rozdiel %	index	rozdiel %
Tržby	0,93	-7,42	0,54	-45,55
Náklady	0,94	-6,35	0,53	-47,10
Zásoby	1,12	12,36	0,11	-89,30
Služby	0,04	-95,86	0,40	-59,62
Mzdy	1,14	14,39	0,60	-40,39
Odvody	1,11	11,30	1,06	5,88
Ostatné náklady	0,00	0,00	2,40	140,00

Zdroj: Vlastné spracovanie

Celkové náklady, ale aj tržby v období troch rokov majú klesavú tendenciu. Analýzou percentuálnych zmien môžeme vidieť, že tržby poklesli v roku 2019 o 7,42% oproti roku 2018. Avšak najväčší medziročný pokles predstavujú ponúkané služby podnikateľom XYZ. Naopak v roku 2019 sa zvýšili náklady na mzdy zamestnanca oproti roku 2018. Celkovo najväčší pokles nastal v roku 2020, čoho príčinou bol COVID-19. Výrazný pokles predstavujú zásoby, keďže živnostník nerealizoval veľké množstvo objednávok, a to 89,30% oproti roku 2019. V končnom dôsledku klesli aj tržby, a to o 45,44% oproti prechádzajúcemu obdobiu. Najväčší rast zaznamenali ostatné náklady, ktoré predstavujú odpisy dlhodobého hmotného majetku. Aj v tejto analýze je vidieť, ako pandémia zasiahla podnikanie podnikateľa XYZ a vplývala na jeho finančnú situáciu a v konečnom dôsledku na zdaňovanie jeho dosiahnutých príjmov. Čím vyššie náklady dosahoval na celkové dosiahnuté tržby, tým sa jeho výška daňovej povinnosti znižovala. Medziročný pokles či rast nákladov nám napovie aký to bude mať vplyv na zdaňovanie príjmov, pretože rozdiel príjmov a výdavkov nám ovplyvní čiastočný základ dane. Čiastočný základ dane priamo ovplyvňuje výšku nezdaniteľnej časti základu dane, kde v končnom výsledku máme výsledok základu dane a podľa jeho výšky sa určí sadzba potrebná na určenie výšky daňovej povinnosti.

5 Diskusia

V poslednej kapitole diskusia sa budeme venovať stručnému zhrnutiu analyzovaných výsledkov z predchádzajúcej kapitoly výsledky práce. Zároveň v druhej časti kapitoly si navrhujeme možné riešenia problémov a rizík spojených so zdaňovaním príjmov a dopadmi pandémie COVID-19 u podnikateľa XYZ.

5.1 Zhrnutie analyzovaných výsledkov

V štvrtej kapitole sme si najprv priblížili možné riziká a problémy, ktoré súvisia s výškou dane a analyzovali sme si účtovné obdobia za roky 2018, 2019 a 2020 u podnikateľa XYZ z jeho poskytnutých interných podkladov. Sústredili sme sa na výšku príjmu a celkových nákladov, ktoré najviac ovplyvňujú výšku konečnej daňovej povinnosti v jednotlivých rokoch podnikateľa.

Tab. 17 Zhrnutie výsledkov za účtovné obdobia

	2018 [€]	2019 [€]	2020 [€]
Zdaniteľný príjem	20 929,48	19 376,40	10 549,79
Zdaniteľný výdaj	15 798,27	14 795,79	7 827,41
Paušálne výdavky	14 977,72	14 319,72	9 181,56
ČZD	5 131,21	4 580,61	1 368,23
NČZD	3 830,03	3 937,35	4 414,20
ZD	1 301,18	643,26	0,00
Daň na úhradu	247,22	122,21	0,00

Zdroj: Vlastné spracovanie

Ako môžeme vidieť v tabuľke zhrnutie výsledkov za účtovné obdobia, v roku 2018 dosahuje podnikateľ XYZ najvyššie príjmy v období troch rokov, zároveň vykazuje aj najvyššie zdaniteľné výdavky. Vyčíslením základu dane a uplatnením 19% sadzby dane predstavuje výška dane sumu 247,22 €, čo je vplyvom týchto skutočností tiež, najvyššia daň na úhradu v období troch rokov. Môžeme zhodnotiť, že rok 2018, bol pre podnikateľa XYZ najúspešnejší. Každým rokom sa príjem ale aj náklady daňovníka znižovali, vplyvom aktuálnej situácie na trhu, ale aj vplyvom počtu objednávok. V roku 2019 nastal pokles objednávok a na základe toho aj príjmy boli o niečo nižšie. Uplatnením skutočných

výdavkov, ktoré boli vyššie aj kvôli zaobstaraniu dlhodobého hmotného majetku, vyšla živnostníkovi pri 19% sadzbe daňová povinnosť vo výške 122,21 €. Posledným a zároveň finančne najhorším obdobím je rok 2020, kedy sa situácia na trhu zhoršila vplyvom pandémie. Podnikateľ XYZ bojoval s neistotou podnikania a s nízkym počtom realizovaných objednávok od zákazníkov. Zároveň aj znížil pracovnú dobu zamestnancovi. V neposlednom rade sa podnikateľ musel vysporiadať aj s nezapletanými faktúrami v stanovenej 14 dňovej lehote od odberateľov, čo mu spôsobovalo tiež problémy. Ako môžeme vidieť v tabuľke 17, príjmy a výdavky výrazne poklesli oproti predchádzajúcim rokom, čo vplývalo na výšku daňovú povinnosti záporne.

Ďalej sme sa zaoberali vertikálnou a horizontálnou analýzou, ktorej súčasťou je porovnanie zmeny výšky nákladov a zároveň aj vplyvu na výšku daňovej povinnosti a priblíženie možných vzniknutých problémov a rizík.

Tab. 18 Výška nákladov v období troch rokov

	2018 [€]	2019 [€]	2020 [€]
Náklady	15 798,27	14 795,79	7 827,41
Zásoby	6 267,18	7 042,00	753,71
Služby	3 408,00	141,16	57,00
Mzdy	3 703,06	4 235,92	2 525,01
Odvody	2 420,03	2 693,38	2 851,69
Ostatné náklady	0,00	683,33	1 640,00

Zdroj: Vlastné spracovanie

V tabuľke výška nákladov v období troch rokov sme si znázornili výšku jednotlivých vynaložených nákladov v skúmanom období od roku 2018 – 2020. V predchádzajúcej kapitole sme si vyčíslili vertikálnou analýzou podiel nákladov na tržbách. Priemerný percentuálny podiel celkových nákladov predstavuje 75%. Najvyššie náklady predstavujú zásoby a najnižšie ostatné náklady v roku 2018. Veľmi podobne je to aj v roku 2019, avšak najnižšie náklady predstavovali služby. Ostatné náklady sa zvýšili vplyvom zakúpenia frézy. Tieto dve obdobia odzrkadľujú bežné obdobie podnikateľa v jeho podnikaní. Rok 2020 je v znamení poklesu všetkých nákladov okrem odpisu za dlhodobý hmotný majetok. Táto klesavá krivka sa odzrkadlila na priamom znižovaní daňovej povinnosti.

Horizontálna analýza nám poskytla medziročný prehľad o poklese a raste jednotlivých nákladov. Tržby v roku 2019 poklesli o 7,42% a celkové náklady o 6,35%, kde najväčší pokles predstavovali služby. V roku 2020 nastal pokles tržieb až o 45,44% a celkových nákladov o 47,10%. V tomto roku výrazne poklesli zásoby, služby a mzdy, ako už bolo spomínané vplyvom pandémie COVID-19. V závere je dôležité podotknúť, že v prípade vyšších nákladov v pomere k tržbám sa výška daňovej povinnosti znižuje.

5.2 Návrhy riešení pre konkrétny podnikateľský subjekt

V tejto podkapitole si navrhujeme riešenia pre podnikateľa XYZ, ktoré by mu mohli pomôcť, pri riešení problémov a dopadov pandémie COVID-19 a zároveň vplyvať na zdaňovanie príjmu z podnikania. Ide o návrhy ako:

- využitie prvej pomoci,
- investícia do reklamy podnikateľskej činnosti,
- zamestnať ďalšieho zamestnanca.

Aj keď už je neskoro, ale podnikateľ mohol využiť prvú pomoc od štátu vo forme mesačného príspevku na základe poklesu tržieb v roku 2020. Keďže prvá pomoc sa vyplácala na základe poklesu mesačných príjmov oproti mesiacu predchádzajúceho roku, detailne sme sa pozreli na mesačné príjmy podnikateľa v týchto dvoch rokoch. Vzhľadom na analýzy, ktoré sme spracovali vo výsledkoch práce, kde sme zistili, že medziročný pokles tržieb je 45,55%, sme očakávali pokles aj v jednotlivých mesiacoch na uplatnenie tejto pomoci. Ide konkrétne o mesiac september a mesiac december. V mesiaci september v roku 2020 nastal pokles tržieb oproti mesiaci september v roku 2019 o 43,43%. Podľa prvej pomoci + od štátu to predstavuje príspevok vo výške 450 € za mesiac september. V mesiaci december nastal pokles tržieb oproti mesiaci december 2019 o 27,13%, čo predstavuje príspevok vo výške 270 € podľa prvej pomoci +. Dôležitým faktom je, že príspevky tejto pomoci od štátu sa nezdaňujú, teda sa neprirátavajú do príjmov podnikateľa. Keďže by to zdaňovanie príjmu nezmenilo za rok 2020, pomohlo by to podnikateľovi lepšie zvládnuť náročné obdobie, do ktorého sa dostal, prípadne pokryť odvodové náklady. Prilepšil by si v celkovej hodnote o 720€. V prípade zhoršenia situácie alebo, ak by sa podobná situácia vyskytla v budúcnosti znova, určite by sme odporúčali podnikateľovi využiť takúto možnosť.

Ďalším návrhom u podnikateľa je investícia do reklamy podnikateľskej činnosti a rozšírenia jeho činnosti do širšieho okolia. S pribúdajúcimi zákazníkmi by mu zároveň pribúdali objednávky, a na základe toho očakávame zvýšenie tržieb o niekoľko percent, čo zároveň predbežne zabráni zníženiu alebo až strate príjmu v neočakávaných situáciách.

V roku 2019 nastal mierny pokles tržieb z podnikania a znížil sa počet objednávok vplyvom nedostatku času na realizáciu menších objednávok, preto z viacerých dôvodov by bolo výhodné zamestnať ďalšieho zamestnanca na dohodu o pracovnej činnosti. Ten by vykonával pomocné stolárske práce, čím by ušetril čas podnikateľovi a ten by sa mohol venovať náročnejším prácam. Pri predpokladanom navýšení objednávok, by s ďalším zamestnancom zrealizovali v priemere viac objednávok ako doteraz. Ďalší zamestnanec zvýši náklady podnikateľovi do sociálnej a zdravotnej poisťovne a náklady na mzdy, čo v prípade navýšenia tržieb zníži základ dane, z ktorého sa určí daň na úhradu.

Treba podotknúť, že podnikateľ si správne uplatňoval skutočné alebo paušálne výdavky tak ako mal podľa ich výšky. Zároveň vzhľadom na dobre nastavený systém jeho podnikateľskej činnosti, sme nenašli žiaden iný návrh k riešeniu jeho problémov a rizík spojených so zdaňovaním príjmov. Čo sa týka dopadov pandémie, zo strany štátu sú dobre nastavené podmienky zníženia rizika súvisiaceho s pandemiou. Ide napríklad o odklad podania daňového priznania až do júna alebo o využitie prvej pomoci v prípade poklesu tržieb.

Záver

Bakalárska práca sa zaoberala problémami a rizikami, ktoré súvisia so zdaňovaním príjmu konkrétnej fyzickej osoby a zároveň poukazovala na dopady pandémie COVID-19. Nami vybraná fyzická osoba podniká na základe živnostenského oprávnenia, ktorá sa zaoberá remeselnou činnosťou stolárstvo. Hlavným cieľom záverečnej bakalárskej práce bola analýza zdaňovania príjmov konkrétnej fyzickej osoby v kontexte platnej daňovej legislatívy s poukazaním na problémy a riziká fyzických osôb súvisiacich so zdaňovaním príjmov a dopadmi pandémie COVID-19 s následným návrhom možných riešení v danej oblasti u vybraného subjektu.

V prvej časti bakalárskej práce sme sa venovali súčasnému stavu riešenej problematiky doma a v zahraničí. Definovali sme si hlavný pojem daň a jej funkcie. V hlavnej teoretickej časti sme spracovali teoretické vymedzenie vývoja dane z príjmov fyzických osôb a popisovali sme jej základné prvky, ako subjekt dane, predmet dane, základ dane a sadzba dane. Charakterizovali sme aj ovplyvňujúce zložky zdaňovania príjmov. V kapitole sme popisovali sociálne poistenie a zdravotné poistenie, ktoré sú nevyhnutné na podnikanie. V práci sme spracovali vplyv a dopady pandémie na podnikateľa XYZ.

V kapitole výsledky práce sme najprv charakterizovali vybraný subjekt, ktorého predmet podnikania spočíva v dôslednej voľbe, rozdeľovaní a opracovaní materiálu potrebného k ďalšiemu spracovaniu, či už ručnou prácou alebo špeciálnymi strojmi pri výrobe jednotlivých výrobkov, a to nábytku, schodov, zábradlí, dvier a vykonávaní zmien, opráv a vrhnej úpravy dreva. Na základe interných podkladov podnikateľa sme analyzovali tri účtovné obdobia pomocou komparácie ukazovateľov vplyvujúcich na zdaňovanie príjmu. Zároveň sme spracovali vertikálnu analýzu a horizontálnu analýzu a sledovali sme dopady pandémie na živnostníka, ktoré výrazne postihli jeho príjmy, tak, že mali vplyv na daňovú povinnosť podnikateľa záporne.

Posledná kapitola bakalárskej práce popisovala stručný prehľad dosiahnutých výsledkov z nami realizovaných analýz, a zároveň sme v nej odporúčali návrhy na riešenie vzniknutých rizík. Zhodnotili sme, že podnikateľ zdaňuje svoje príjmy dobrým systémom a nestretáva sa s veľa problémami a rizikami. Avšak na možné vzniknuté rizika sme navrhli riešenia, aby investoval do reklamy svojho podnikania a tým predpokladal zvýšenie tržieb. Čo v konečnom dôsledku viedlo k ďalšiemu odporúčaniam, zvýšeniu nákladov, a to aby prijal ďalšieho zamestnanca pri predpokladaných vyšších objednávkach.

Bibliografické zdroje

- BAŠTINCOVÁ, Anna. *Účtovníctvo a dane fyzických osôb*. 1. vyd. Bratislava: Wolters Kluwer, 2014. 224 s. ISBN 978-80-8168-132-5
- BURÁK, Emil. *Daňovníctvo: daňová teória, daňová politika a daňové riziká*. 1.vyd. Trenčín: Inštitút aplikovaného manažmentu, 2016. 203 s. ISBN 978-80-89600-26-7
- CANGÁROVÁ, Katarína. *Právo štátnej pomoci*. 1.vyd. Bratislava: C. H. Beck, 2020. 420 s. ISBN 978-80-89603-89-3
- ČERNEGOVÁ, Anna. *Odvody SZČO do Sociálnej a zdravotnej poisťovne od 1.1.2021*. [elektronický zdroj]. [2020a], online. [cit. 2021-11.10]. Dostupné na: <https://www.podnikajte.sk/socialne-a-zdravotne-odvody/odvody-szco-od-1-1-2021>
- ČERNEGOVÁ, Anna. *Lex korona – mimoriadne opatrenia vo finančnej oblasti*. [elektronický zdroj]. [2020b], online. [cit. 2021-11.20]. Dostupné na: <https://www.podnikajte.sk/dane/lex-korona-3-dane-ekasa-cla>
- FINANČNÉ RIADITEĽSTVO SR. *Daň z príjmov pre živnostníkov*. [elektronický zdroj]. [2020], online. [cit. 2021-10.28]. Dostupné na: <https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/dane/dan-z-prijmov/fyzicke-osoby/zivnostnici#DanovePriznanie>
- HOŠOFF, Boris a kol. *Vývoj a perspektívy svetovej ekonomiky: Transformácia počas pandémie koronavírusu SARS-CoV-2*. 1.vyd. Bratislava: Ekonomický ústav Slovenskej akadémie vied, 2020. 254 s. ISBN 978-80-7144-314-8
- HUŇADY, Ján – IŠTOK, Michal. *Daňový systém*. 1.vyd. Banská Bystrica: Belianum, 2020. 198 s. ISBN 978-80-557-1725-8
- KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 6. aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 276 s. ISBN 978-80-7478-841-3
- LÉNÁRTOVÁ, Gizela. *Daňové systémy*. 1.vyd. Bratislava: EKONÓM, 2015. 300 s. ISBN 978-80-225-4029-2
- MIHÁL, Jozef. *Daňové a odvodové typy VII.(2020)*. 1. vyd. Bratislava: Relia spoločnosť s ručením obmedzeným, 2019. 168 s. ISBN 978-80-972306-9-2
- MINISTERSTVO FINANCIÍ SR. *Koronavírus – opatrenia*. [elektronický zdroj]. [2020], online. [cit. 2021-11-20]. Dostupné na: <https://www.mfsr.sk/sk/koronavirus-informacie/>
- MINISTERSTVO INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA A INFORMATIZÁCIE SR. *Čo je COVID-19?*. [elektronický zdroj]. [2020], online. [cit. 2021-11-16]. Dostupné na: <https://korona.gov.sk/co-je-covid-19/>

MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR. *Prvá pomoc pokračuje napojením na Covid automat.* [elektronický zdroj]. [2021c], online. [cit. 2021-11.20]. Dostupné na: <https://www.employment.gov.sk/sk/uvodna-stranka/informacie-media/aktuality/prva-pomoc-pokracuje-napojenim-covid-automat.html>

MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR. *Prvá pomoc zamestnávateľom, zamestnancom a živnostníkom.* [elektronický zdroj]. [2021b], online. [cit. 2021-11.20]. Dostupné na: <https://www.pomahameludom.sk/>

MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR. *Sociálne poistenie.* [elektronický zdroj]. [2021a], online. [cit. 2021-11.15]. Dostupné na: <https://www.employment.gov.sk/sk/socialne-poistenie-dochodkovy-system/socialne-poistenie/>

MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR. *Od septembra do konca roka bude rezort práce vyplácať Prvú pomoc.* [elektronický zdroj]. [2021d], online. [cit. 2021-11.15]. Dostupné na: <https://www.employment.gov.sk/sk/uvodna-stranka/informacie-media/aktuality/od-septembra-do-konca-roka-bude-rezort-prace-vyplacat-prvu-pomoc.html>

SEDLIAČKOVÁ, Martina. *Daňovníctvo.* 1.vyd. Zvolen: Technická univerzita, 2011. 130 s. ISBN 978-80-228-2057-2

SCHULTZOVÁ, Anna a kol. *Daňovníctvo daňová teória a politika I.* 1.vyd. Bratislava: Iura Edition, 2011. 260 s. ISBN 978-80-8078-407-2

SIMONIDESOVÁ, Jana – FERANECOVÁ, Adela. *Dane podnikateľských subjektov.* 2.vyd. Bratislava: EKONÓM, 2017. 172 s. ISBN 978-80-225-4402-3

TALDOVÁ, Simona. *Odvody zamestnanca a zamestnávateľa od 1.1.2021.* [elektronický zdroj]. [2020], online. [cit. 2021-11.16]. Dostupné na: <https://www.podnikajte.sk/socialne-a-zdravotne-odvody/odvody-zamestnanca-zamestnavateľa-od-1-1-2021>

ÚRAD VLÁDY SR. *Vláda predstavila "Prvú pomoc+", obsahuje covidový príplatok aj zvýšenú pomoc.* [elektronický zdroj]. [2021], online. [cit. 2021-11.20]. Dostupné na: <https://www.vlada.gov.sk/vlada-predstavila-prvu-pomoc-obsahuje-covidovy-priplatok-aj-zvysenu-pomoc/>

Zákon č. 596/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov

Zákon č. 67/2020 Z.z. o niektorých mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19

Zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom postení v znení neskorších predpisov

Zákon č. 580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov